

บทที่ ๕

กรรมวิธีการผลิตยาแห้งของธุรกิจโรงพยาบาลยาสูบ
ทางภาคเหนือของประเทศไทย

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ ๔ ผู้ซื้อยาแห้งแบ่งเป็นสำนักงานโรงพยาบาล และบริษัทส่งออกที่ได้รับอนุญาตจากกรมสรรพสามิต ผู้ที่มียาแห้ง คือ สำนักงานโรงพยาบาล และผู้มออิสระ ผู้มออิสระแบ่งเป็น ๒ จำพวก คือ ผู้มอโยยาที่มีโควตาตั้งขายให้โรงงานยาสูบ และผู้มอที่มีโยยาขายให้กับผู้ส่งออก สำหรับโยยาแห้งก่อนจะเข้าสู่กระบวนการเช่นนี้ จะต้องผ่านกรรมวิธีต่าง ๆ ดังนี้

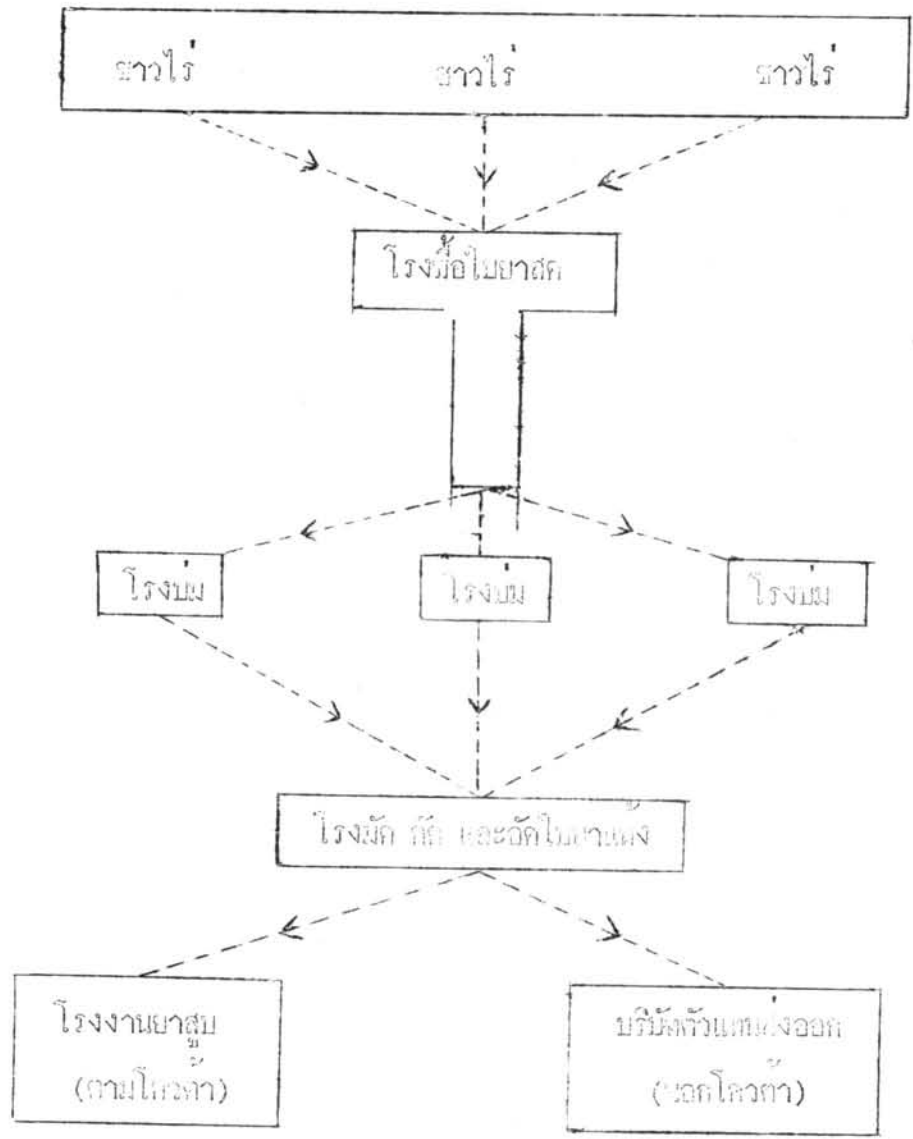
๕.๑ การขออนุมัติเพาะปลูกยาสูบให้ชาวไร่

เมื่อทางสถานีมีโยยาสูบทราบจำนวนชาวไร่ที่จะเพาะปลูกยาสูบมากน้อยเพียงใดแล้ว ทางสถานีจะยื่นใบขออนุญาตเพาะปลูกให้ชาวไร่ที่สรรพสามิตอำเภอ โดยกรอกข้อความลงใน ย.ส.๑๐๒ ให้ละเอียด เพื่อป้องกันการนำเอาโยยาสดของชาวไร่จากเขตสถานีหนึ่งไปขายให้กับอีกสถานีหนึ่ง ถ้าเจ้าหน้าที่สรรพสามิตอำเภอพบเห็นเหตุการณ์หรือได้รับแจ้งจากผู้มอถึงเขตที่ได้รับความเสียหายของตน จะต้องทำการจับกุมปรับชาวไร่ครั้งละ ๕๐๐ บาท ในฐานะมีใบปฏิบัติตามคำขออนุญาต

สำหรับการปลูกยาสูบของชาวไร่นั้น ถ้าเอาเขตของสถานีเป็นหลัก กล่าวคือ สถานี ๒ สถานี จะต้องมอรัศมีห่างกัน ๔ กิโลเมตร แบ่งเขตของรัศมีเท่า ๆ กัน คือฝ่ายละ ๔ กิโลเมตร เช่น สถานี ก. และสถานี ข. ห่างกัน ๔ กิโลเมตร ระยะที่ห่างกันนี้แบ่งเป็นเนื้อที่ปลูกแก่ชาวไร่ในเขตสถานี ก. ๔ กิโลเมตร ให้ชาวไร่ในเขตสถานี ข. ๔ กิโลเมตร แม้ว่าจะมีการแบ่งเขตของการปลูกเช่นนี้ การไม่เคารพต่อกฎหมายบ้านเมือง การไม่เคารพสิทธิของกันและกันระหว่างชาวไร่ ผู้มอด้วยกัน ก็ปรากฏอยู่เสมอ ทั้งนี้เป็น

แผนภาพที่ ๓

วงจรรการผลิตใบยาแห้งทางภาคเหนือของประเทศไทย

ป.ศ. ๑๐๒ ช.ศ. ๒๕๐๕	กรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง	ใบอนุญาตเล่มที่.....	ปี
	การขออนุญาตเพาะปลูกต้นยาสูบ ตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. ๒๕๐๙	เลขที่..... วัน เดือน ปี.....	อากาศแลตมปี ๒๐ สค.

ก. การยื่นคำขออนุญาต

๑. เจ้าพนักงานสรรพสามิต.....	๓. วันเดือนปี (ที่ยื่นคำขอ)
๒. ชื่อผู้ยื่นคำขอ..... อายุ..... ปี สัญชาติ..... สถานที่อยู่เลขที่..... หมู่ที่..... ถนน..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....	๓. ขออนุญาตเพาะปลูกต้นยาสูบพันธุ์..... ๔. ในปี พ.ศ. ....
๕. สถานที่เพาะปลูกหมู่ที่..... ถนน..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....	๖. จำนวนเนื้อที่.....ไร่ .....งาน.....ตารางวา
๗. จำหน่ายใบยาสดที่เพาะปลูกได้ให้แก่ผู้ไม่มีใบยาชื่อ..... อยู่เลขที่..... หมู่ที่..... ถนน..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....	
๘. ข้าพเจ้าขอรับรองว่าจะปฏิบัติตามพระราชบัญญัติยาสูบ กฎกระทรวง ประกาศกรมสรรพสามิต ระเบียบ และเงื่อนไขว่าด้วยการ เพาะปลูกต้นยาสูบที่ประกาศใช้ขณะนี้ และที่จะประกาศใช้ในกาล ต่อไปทุกประการ	๙. เซ็นชื่อผู้ยื่นคำขออนุญาต ..... (.....)

ข. การพิจารณาอนุญาต

๑๐. ความเห็นเจ้าพนักงาน ลงชื่อ..... ตำแหน่ง..... วัน เดือน ปี.....	๑๑. ☐ อนุญาต ☐ ไม่อนุญาต ลงชื่อ..... ตำแหน่ง.....
---	--

เพราะการกตราคาของนมในเขตนั้น ๆ มาก ทำให้ชาวไร่จำเป็นต้องนำใบยาสดขาย
ข้ามเขต หรือราคาใบยาแห้งมีนั้น ๆ ต่ำมาก แต่นมบางรายในเขตของตนมีการผลิตใบยา
สดได้น้อย จึงระเมิดสิทธิของนมด้วยกัน โดยลักลอบซื้อใบยาสดของสถานีอื่น เป็นต้น

ใบเสร็จจ่ายกล้า

วันที่.....
ชื่อ.....
เลขประจำตัว.....
หมู่บ้าน.....
จำนวนกล้า.....
ชื่อ.....
รวม.....
ชื่อผู้จ่ายกล้า.....

บัตรขายใบยาสด

สถานี.....
วันที่.....
ชื่อ.....
เลขประจำตัว.....
หมู่บ้าน.....
ใบยาสด.....กก. ....เชิง

.....
พนักงานตรวจไร่

๕.๒ การจ่ายกล้ายาสูบให้ชาวไร่

พอดันกล้าเค็มโตพอที่จะนำไปปลูกในไร่ได้แล้ว พนักงานตรวจไร่จะมอบ ใบเสร็จจ่ายกล้า ให้ชาวไร่ในเขตรับผิดชอบของตน ในใบเสร็จจ่ายกล้าจะแสดงชื่อ ชาวไร่ เลขประจำตัว (ระบุไว้ก่อนอันเป็นที่เข้าใจกันระหว่างชาวไร่ในเขตนั้น) หมู่บ้าน จำนวนกล้า จำนวนกล้าที่ขอม พร้อมทั้งยอดรวมและชื่อผู้จ่ายกล้า รายละเอียดดังกล่าวนี้ พนักงานตรวจไร่จะเป็นผู้กรอก เมื่อชาวไร่มารับกล้าก็ดูจากจำนวนที่กรอกเอาไว้ รับไป จริง ๆ แล้วพนักงานตรวจไร่จึงจะเซ็นชื่อกำกับไว้

เพื่อความสะดวกในการตรวจสอบจำนวนกล้าของชาวไร่แต่ละราย ทาง สถานีจะนำเอาจำนวนเลขในใบเสร็จจ่ายกล้าไปลงในสมุดบันทึกจ่ายกล้าประจำวัน ซึ่ง ทางสถานีจัดทำขึ้นเอง เพื่อคำนวณดูว่ามีชาวไร่ที่รายและจะทราบได้ว่าวันหนึ่ง ๆ จ่ายกล้า ไปจำนวนเท่าไร ที่ไร่ ที่งาน ที่ตารางวา ไร่หนึ่ง ๆ ปลูกได้ ๒,๕๐๐ ต้น นอกจากนี้ การทำสมุดบันทึกจ่ายกล้าก็เพื่อเปรียบเทียบหาผลผลิตที่จะได้ในอนาคต

การจ่ายปุ๋ยแก่ชาวไร่ ทางสถานีจะกำหนดไว้ว่าสภาของดินแต่ละเขตนั้น ควรใช้ปุ๋ยชนิดใด ตลอดจนถึงยาที่จะจ่ายแก่ชาวไร่เพื่อฆ่าแมลงที่มารบกวนในยาสด ในการจ่ายปุ๋ยและยาฆ่าแมลง ชาวไร่จะต้องนำเอาลายเซ็นของพนักงานตรวจไร่มาเป็นสำคัญ ที่นำใบยาสดมาขาย ยอดสุทธิที่ชาวไร่จะได้รับ คือยอดที่หักค่าปุ๋ยและยาฆ่าแมลงออกแล้ว

๕.๓ การรับซื้อใบยาสดของทางสถานี

เมื่อใบยาแก่ได้กำหนดที่จะเก็บขายได้แล้ว พนักงานตรวจไร่จะนำเรื่องมาปรึกษากับทางสถานี และจะกำหนดการเก็บใบยามาขาย โดยพนักงานตรวจไร่จะมอบบัตร ขายใบยาสดให้ชาวไร่นำมาแสดง ทางสถานีจะจัดสถานที่ซื้อใบยาสดเรียกว่าโรงรับซื้อใบยาสด มักนิยมสร้างกันเป็นรูปตัว T บางสถานีก็สร้างเป็นรูปตัว TT เพื่อให้ชาวไร่มีเนื้อที่วาง

ใบยาสูบได้มากขึ้น พื้นของโรงซื้อควรจะเป็นดินแข็ง สองข้างทางยาวของโรงซื้อจะมี
 โถ๊ะสูงพอประมาณยาวตลอดทาง เพื่อเป็นที่วางใบยาสูบที่ซื้อจากชาวไร่แล้ว เตรียมไว้
 ให้คนงานอีกชุดหนึ่งมัดคอกกับไม้รวายซึ่งจะยาวประมาณ ๑ เมตร โดยไม้รวาย ๑ ไม้
 จะมีคอกใบยาสูบได้ ๒ - ๓ เสียม แล้วแขวนไว้บนที่แขวน ซึ่งทำไว้ใกล้โถ๊ะดังกล่าว
 พร้อมทั้งจะนำเข้าโรงม

สถานีมีใบยา.....

ใบรับซื้อใบยาสูบ

นามผู้เพาะปลูกใบยาสูบ.....เลขทะเบียนที่.....

หมู่บ้าน.....จังหวัด.....วันที่.....พ.ศ.....

เลขที่	น้ำหนัก	ราคา	รวมเงิน	เลขที่	น้ำหนัก	ราคา	รวมเงิน
๑				ยกมา			
๒				๔			
๓				๕			
๔				๑๐			
๕				๑๑			
๖				๑๒			
๗				๑๓			
ยกไป				๑๔			

ลงนาม.....ผู้เขียน

ลงนาม.....ผู้ซื้อ

พนักงานซื้อใบยาสูบประกอบด้วยพนักงานตีราคา ๑ ท่าน พนักงานชั่งน้ำหนัก ๑ ท่าน พนักงานกรอกราคาและน้ำหนักอีก ๑ ท่าน ในการกรอกราคาและน้ำหนักทาง โรงนมมีใบรับซื้อใบยาสูบไว้สำหรับกรอก ใบรับซื้อใบยาสูบนี้มี ๒ ใบติดกัน ใบแรกให้กับ ชาวไร่ไว้เป็นหลักฐานในการรับเงิน ใบที่สองทางสถานีเก็บไว้เป็นหลักฐานการจ่ายเงิน และเก็บสถิติของการซื้อในแต่ละหมู่บ้าน สำหรับเงินสดที่จะจ่ายแก่ชาวไร่บางแห่งจ่ายทันที เมื่อซื้อเสร็จ บางแห่งจ่ายหลังจากนั้น ๑ สัปดาห์ ค่าใบยาสูบนี้เป็นบัญชีกับชาวไร่มาก กรณีที่ผู้มอบบางรายคิดค่าใบยาสูบเป็นเวลานาน ๆ มีข้อสังเกตอีกประการหนึ่ง คือ ทาง โรงนมจะไม่ยอมจ่ายเงินให้กับชาวไร่ที่มารับแทนกัน เว้นเสียแต่ว่าจะมีเหตุผลที่สมควร และมีหลักฐานชัดเจน

ชาวไร่ที่ฉลาดเวลานำใบยาสูบมาขาย จะจัดแบ่งใบยาสูบออกเป็นกลุ่ม ๆ กล่าวคือ ใบยาสูบสีเดียวกันก็เอาไว้เต๊ะเดียวกัน ยาเส้นหรือยากลางก็เอารวมไว้เต๊ะ หนึ่ง (เต๊ะ เป็นภาษาชาวไร่และผู้มอบทุกคนทางภาคเหนือเรียก หมายความว่าถึงตาได้ ใบยาสูบ ทำด้วยไม้ไผ่เป็นท่อน ๆ อย่างง่าย ๆ หนักตาละ ๕ กิโลกรัม) ถ้าใบยาสูบ ถูกไล่เลียงจากเกวียนลงในเต๊ะแต่ละอันปนกัน ราคาที่พนักงานตีราคาตีให้จะไม่ดี การ ซื้อใบยาสูบนี้ตั้งแต่ชาวไร่ไล่เลียงยาลงในเต๊ะเรียบร้อยแล้ว ก็จะช่วยกันยกเต๊ะที่มีใบยาสูบ ขึ้นแทนเพื่อให้พนักงานตีราคา ตามที่โรงงานยาสูบกำหนดไว้ในราคากิโลกรัมละ .๓๐ บาท ถึง ๑.๕๐ บาท พนักงานกรอกราคาจะกรอกตามเสียงบอกของพนักงานตีราคา เต๊ะดังกล่าว นี้จะถูกยกไปชั่ง พนักงานชั่งจะบอกน้ำหนักให้พนักงานกรอกจำนวนน้ำหนักในใบรับซื้อใบยาสูบ เสร็จแล้วเต๊ะนี้จะถูกยกไปไล่เลียงไว้บนโต๊ะเพื่อเตรียมมัดติดกับไม้รวายต่อไป และเต๊ะ ต่อ ๆ ไปก็จะถูกยกเรียงกันมาเรื่อย ๆ จนหมดใบยาสูบของชาวไร่คนหนึ่งแล้วรวมยอด ใบยาทั้งหมด พนักงานชั่งเซ็นชื่อกำกับพร้อมกับพนักงานซื้อในใบรับซื้อใบยาสูบ แล้วตีราคา ชั่งน้ำหนักใบยาสูบของชาวไร่คนต่อ ๆ ไปในวิธีการเดียวกัน

สำหรับชาวไร่ทางสถานีจะให้ บัตรประจำตัวผู้เพาะปลูกยาสูบ ไว้ ๑ ใบ บัตรนี้จะแสดงรายละเอียดนับตั้งแต่นำกล้าไปปลูกจนกระทั่งนำใบยาสดมาขายให้ทางสถานี กำนหน้าในช่องหมายเหตุมีไว้สำหรับพนักงานเซ็นรับรองเมื่อจ่ายกล้าให้ชาวไร่แล้ว กำนหลังของบัตรนี้แสดงจำนวนผลผลิตทั้งหมดที่ได้รับเป็นงวด ๆ ไป และออกยอดรวมทั้งหมดในช่องสุดท้าย ช่องหมายเหตุหน้านี้เป็นกรบันทึกของเจ้าพนักงานสถานี เกี่ยวกับการหักค่าน้ำ และค่าอื่น ๆ ถ้ามีมาก่อนพร้อมทั้งเซ็นรับรองเป็นหลักฐาน ตัวเลขที่นำมากรอกคานหลังของบัตรนี้ คือ ตัวเลขที่ได้จากใบรับซื้อใบยาสด ชาวไร่รายใดขายทุกงวดจำนวนของในบัตรดังกล่าวก็จะถูกรอกตามวันที่ของการขายทุกงวดไปเช่นกัน งวดใดที่จ่ายเงินแล้วควรจะตัดออกจากบัญชี หรือจะประทับคำว่าจ่ายแล้ว ในงวดนั้น ๆ พร้อมทั้งมีลายเซ็นพนักงานกำกับ เป็นอันสิ้นสุดการซื้อใบยาสด

บัตรประจำตัวผู้ทำการเพาะปลูกยาสูบ (กำนหน้า)

สถานี.....

เลขที่.....ปี พ.ศ.....

ชื่อ.....ประจำหมู่ที่.....

หมู่บ้าน.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ระดับของที่ดิน.....เนื้อที่.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

เคยเพาะปลูกมา.....ปี

วันลงมือปลูก	จำนวนกล้าปลูก	วันปลูกซ่อม	จำนวนกล้าซ่อม	หมายเหตุ

บัตรประจำตัวผู้ทำการเพาะปลูกต้นยาสูบ

(ด้านหลัง)

จำนวนผลิตผล

วันขาย	จำนวน กก.	ราคาเฉลี่ย	รวมเงิน		หมายเหตุ
			บาท	สต.	
รวม					

๕.๔ สิ่งที่ควรทราบในการนับยาสูบ

เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า ใบยาสดที่จะนำเข้ามาับมีความสำคัญยิ่งกว่าวิธีการนับ เพราะบุคคลที่ได้รับความไว้วางใจให้นับยา จะต้องเป็นบุคคลที่นับยาเป็นแล้ว และถ้าใบยาที่นำเข้ามาับเป็นใบยาสดที่มีคุณภาพต่ำ พนักงานนับไม่ว่าจะเป็นผู้เชี่ยวชาญสามารถเพียงใด ก็ไม่สามารถนับให้ได้ใบยาแห่งคุณภาพที่ดี เพราะฉะนั้น เพื่อที่จะให้การนับได้ผลดี มีสิ่งควรทราบดังนี้ คือ

โบายาสกที่จะนำเข้ามา ควรเป็นโบายาที่แก่จัดดี โบายาที่อ่อนนุ่มมีสีเขียวจัด แสดงว่ามีส่วนประกอบของสารไนโตรเจน ส่วนประกอบของสารนี้จะสะสมอาหารไว้ สำหรับคนยาสูบทำเป็นเมล็ดสูบเชื้อสายต่อไป

อาหารที่สะสมนี้จะมีมากที่สุดเมื่อต้นยาสูบเริ่มออกดอก หลังจากนั้นอาหารที่สะสมไว้ในโบายาจะไหลเข้าลำต้นขึ้นไปเลี้ยงช่อดอกเพื่อทำเมล็ด ดังนั้น พอตันยาสูบออกดอกจึงเกิดช่อดอกเสีย เพื่อต้นยาสูบจะได้ไม่มีทางใช้อาหารที่สะสมไว้แล้วนี้ แต่ต้นยาสูบก็พยายามออกแขนงเพื่อจะมีดอกให้ได้ การสร้างแขนงจำเป็นต้องใช้อาหาร จึงต้องคอยปลิดแขนงทิ้ง อาหารที่สะสมไว้ในใบจึงยังคงอยู่ในใบ เพื่อรอโอกาสเอาไปทำเมล็ดต่อไป ส่วนใหญ่ของอาหารที่สะสมนี้ คือ สารจำพวกแป้ง เมื่อมีมากทำให้สีเขียวในใบจางลง จนเป็นสีเขียวอมเหลืองเรื่อ ๆ การที่มีสารจำพวกแป้งมากทำให้ใบเปราะ ถ้าพับใบใบจะหัก และการมีสารจำพวกแป้งมากในใบเช่นนี้ ทำให้โบายาแห้งที่มอดมีสีซีด กิ่งลั่นคี่ และความยืดหยุ่นดี ความสำเร็จของการมอดโบายาส่วนใหญ่จึงอยู่ที่การเก็บโบายาที่แก่พอดี ไม่เขียวเกินไป และไม่เหลืองเกินไป สำหรับในทางปฏิบัติทั่วไปถือว่ามอดโบายาอยู่ ๒ ชนิดที่มอดไม่ได้ คือ โบายาคืนล่างบางที่เรียกว่าใบแปลงเพาะ อีกชนิดหนึ่งคือใบแขนง โบายาทั้งสองชนิดนี้ไม่จำเป็นต้องคำนึงว่าโบายายาวขนาดไหน และสวยเพียงใด โบายาทั้งสองชนิดนี้มักจะพบว่าชาวไร่เอาปลอมปนเข้ากันโบายาพวกอื่น ๆ เสมอ

การวางยาในโรงมอดการแยกประเภทวางในที่ ๆ ควรจะวาง ทั้งนี้เพราะชาวไร่ปลูกยาหลายรุ่น ยาที่นำมาขายให้กับทางสถานีเป็นครั้งที่ ๓ มักจะมีโบายาสกหลายประเภทเข้าขายพร้อม ๆ กัน โบายาเหล่านี้จึงมีคุณสมบัติต่างกัน เมื่อนำเข้ามอดการเปลี่ยนสีช้าเร็วจึงต่างกันไปด้วย การที่ทางสถานีจะคัดโบายาสกออกเป็นประเภทตามต้องการก็ต้องอาศัยชาวไร่คัดมาให้จากไร่ก่อน ถ้าชาวไร่นำโบายาแต่ละประเภทปะปนกันเข้ามาขายทางสถานีไม่สามารถที่จะแยกยาสกเหล่านั้นออกเป็นประเภท ๆ ได้ เมื่อนำเข้าโรงมอดรวม ๆ กัน พนักงานมอดย่อมหมดโอกาสที่จะใช้วิธี มอดใหม่ออกมาเป็นโบายาแห้งที่ดีได้

สำหรับการแยกใบยาสดของชาวไร่ก่อนนำมาขายนั้น ทางสถานีไม่มีอำนาจอะไรจะไปบังคับได้ ต้องอาศัยความสามารถของพนักงานตรวจไร่แนะนำจิตใจให้กระทำ หรือถ้าชาวไร่คนไหนไม่ทำ ทางสถานีจะตัดราคาใบยาสด หรืออาจจะไม่ให้ปลูกในปีต่อไป ซึ่งวิธีการแก้ไขก็ต้องขึ้นอยู่กับ สถานะการณ์และนิสัยใจคอของชาวไร่ในท้องที่นั้น ๆ นอกจากนี้พนักงานตรวจไร่ควรจะ เสียสละเวลามากกว่าปกติ โดยในวันเก็บใบยาสดของชาวไร่ พนักงานตรวจไร่ควรออก ไร่แต่เช้าตรู่ให้ทันชาวไร่เก็บใบยา แนะนำวิธีเก็บใบยาสด การเลือกใบยาสดที่ควรเก็บ ให้ได้ทั่วถึงทุกคนในเช้าวันนั้น รวมทั้งแนะนำการเลือกและการเสียบร้อยใบยาสด การเก็บ กองใบยาสดใส่เกวียนไปขายด้วย ในวันเก็บและวันขายใบยาสดพนักงานตรวจไร่ควรตื่น แต่เช้า คอยดูชาวไร่ให้เอาใบยาสดลงกระจาดตามประเภทของใบยา และช่วยเหลือให้ชาวไร่ นำใบยาเข้าขายทันผู้ซื้อ กรณีเช่นนี้ ป้องกันการมีใบยาสดเข้าขายมาก ๆ และชาวไร่นำใบยา ไปผู้ซื้อที่ราคาต่ำ ทางสถานีทำงานซ้ำอาจนำใบยาสดเข้าโรงบ่มไม้ทันทีในวันนั้น ใบยาสดอาจ เสียได้

สำหรับชาวไร่เองก็มีหน้าที่แยกใบยาสดเป็นใบยาต้น ใบยากลาง ใบยายอด แยกพวกสี่พอดี้ สีเขียว และเหลือง ออกจากกัน ส่วนใบยาสดที่คัดแล้วให้ผลไม่คุ้มค่า พนักงาน ตรวจไร่ควรแนะนำให้ชาวไร่เก็บไว้เสียที่บ้าน ถ้าชาวไร่เก็บใบยาถูกจะมีพวกนี้ไม่มากนัก หากสามารถแนะนำให้ชาวไร่ทำตามได้เช่นนี้ นับว่าช่วยการบ่มไปได้ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ แต่เพื่อช่วยให้ชาวไร่ขายใบยาสดได้เงินมาก ผู้ซื้อขอได้เร็ว ทางสถานีทำงานสะดวก และพนักงานบ่มไม้ได้สบายใจ ควรแนะนำให้ชาวไร่แยกใบยาสั้นยาว ใบยามีตำหนิไม่มีตำหนิ ออกจากกัน รวมทั้งแยกใบยามีตำหนิมากตำหนิน้อยออกจากกันด้วย ถ้าสถานีใดทำงานได้ อย่างนี้ เรียกว่าทำได้ผล ๕๕ เปอร์เซ็นต์

ปัญหาในการบ่มใบยาบ่มไม่เกิดขึ้น ถ้าชาวไร่จัดใบยาสดแยกกันมาดีแล้ว และทางสถานีจะขึ้นร้านมัดได้ไม่ปะปนกัน มีบางสถานีมีวิธีแยกใบยาขึ้นร้านและนำเข้าบ่ม แยกไป กล่าวคือ แยกตามราคาซื้อ เช่น พวก ๑.๕๐ บาทถึง ๑.๒๐ บาท พวกหนึ่ง พวก ๑.๒๐ ถึง ๑.๐๐ บาท พวกหนึ่ง ๕๐ สตางค์ถึง ๗๐ สตางค์ พวกหนึ่ง ๖๐ สตางค์ถึง

๕๐ สตางค์ พวกหนึ่ง และต่ำกว่า ๕๐ สตางค์อีกพวกหนึ่ง ทั้ง ๆ ที่ตามของมัตริยาสค
มีป้าย X, L, T แขนงอยู่เป็นแถว ๆ การแยกใบยาสดนำเข้ามาเช่นนี้ทำให้ใบยาต้น กลาง
และยอด เข้าไปแขวนคละกันอยู่ในโรงบ่ม ทำให้บ่มได้ผลดียาก

วิธีนำใบยาสดจากโรงซื้อเข้าโรงบ่ม ควรวางบนแคร่หามใบยาสด การจะ
ให้คนงานหอบแบกหรือสองคนรวมไม่หามไป ล้วนเป็นทางให้ใบยาชำไค้ง่าย จำนวนเสียบ
ใบยาสดที่จะมัตริคติดกับไม้รวายา เพื่อให้ได้ใบยาแห้งที่มีคุณภาพดีไม่ควรมัตริเกินไม้ละ ๓ เสียบ
ถ้ามัตริ ๔ เสียบใบยาจะซ้อนกัน ใอน้ำที่ใบคายออกมากจะเกาะใบยาที่อยู่ข้างในทำให้เป็นฝ้า
ไค้ แต่ถาโรงบ่มว่างอาจจะมี ๔ เสียบหรือ ๖ เสียบก็ได้ โดยแขวนไม้รวายาในโรงบ่ม
ให้ห่างขึ้น

วิธีเรียงไม้รวายาในโรงบ่ม ระยะที่จะบ่มได้สบาย คือ ระยะ ๔ นิ้ว ถ้ามีใบยา
หลายประเภทเข้ามาในโรงเดียวกัน ควรเรียงลงมาเป็นชั้น ๆ ให้ใบยา ยอด ใบยาเขียว
อยู่ชั้นบน ใบยาต้น ใบยาเหลือง อยู่ชั้นล่าง ถ้าเป็นใบยาประเภทเดียวกันจะเรียงเป็น
ห้อง ๆ ก็ได้ สิ่งที่ควรระวังคือ คนงานที่เรียงไม้รวายามักจะเร่งให้ใบยาสดเต็มโรงเร็ว ๆ
ยิ่งงานเหมายิ่งควรระวัง มิฉะนั้นคนงานจะใช้วิธีเรียงชั้นมาให้ห่างกันกว่าที่สั่งเอาไว้ ทำให้
โรงบ่มที่กะไว้ไม่พอต้องเพิ่มขึ้น ต้องยัดเยียดใบยาเข้าชั้นล่าง ๆ อันเป็นเหตุให้บ่มใบยาสด
เสียไค้ง่าย

ถ้ากรณีที่มีใบยาสดล้นโรงบ่มหรือมีใบยาสดมากเข้าโรงบ่มไม่เสร็จในวันนั้น
จำเป็นต้องเก็บใบยาสดนั้นไว้บ่มต่อในวันรุ่งขึ้นหรือวันต่อ ๆ ไป โดยชั้นทางใบยาชั้นตั้งมากที่สุด
ถ้าใบยาไม่มากนักก็ชั้นทางใบยาในกระจาดใบยาสด ถ้ามากก็เรียงไว้บนร่ามมัตริหรือที่คิน
หากอากาศแห้งเกรงใบยาจะเหี่ยว ควรใช้ผ้าแปลงเพาะคลุมและพรมน้ำให้ชื้น สำหรับ
ใบยาสดที่มัตริติดกับไม้รวายาแล้ว เมื่อเข้าโรงบ่มไม่ได้ควรนำมารวมกันในห้องสำหรับเก็บ
ใบยาสด โดยแขวนบนรารวมกันไว้ เอาผ้าแปลงเพาะโอบรอบพรมน้ำให้ชื้น และรดน้ำที่พื้น
ห้องให้ชุ่ม วิธีนี้จะเก็บได้อีก ๒ คืนโดยไม่เหี่ยวไม่เน่า แต่ใบยาจะเหลืองบ่มได้ใบยาแห้ง

ไม่ค่อยดี กรณีเช่นนี้ถ้าทางสถานีทราบตั้งแต่ตอนกลางวัน ควรจะคัดคนเอาใบยาที่เข้า
โรงม่ใหม่มากที่สุด เพื่อให้ได้ใบยาที่ปลอดภัยไว้ก่อนและจะเป็นผลได้ใบยาแห่งที่คมีคุณภาพด้วย

๕.๕ การม่ใบยาสูบ

การม่ใบยาสูบทางภาคเหนือของประเทศไทยทำได้หลายวิธี แต่วิธีที่นิยมทำ
กันมากในปัจจุบันนี้ คือ การม่ใบยาสูบด้วยไอร้อน อีกวิธีหนึ่งเป็นวิธีการม่ใบยาสูบด้วย
ลิกไนท์ ซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีเพียงบางจังหวัดในภาคเหนือ เช่น ที่อำเภอฝาง
จังหวัดลำพูน และที่แม่เมาะจังหวัดลำปาง ลิกไนท์ทั้งสองแห่งเมื่อนำมาเป็นเชื้อเพลิง
ในการม่ยาสูบ ให้ผลในการม่ที่แตกต่างกัน ฉะนั้น สถานีทดลองส่วนไร่แม่ใจ จังหวัด
เชียงใหม่ โดยคำสั่งของผู้อำนวยการโรงงานยาสูบร่วมกับเจ้าหน้าที่ขององค์การไฟฟ้า
ลิกไนท์ จึงทำการทดลอง กันคว่า และเปรียบเทียบการม่ใบยาสูบด้วยลิกไนท์ทั้งสองแห่ง
ผลปรากฏว่าลิกไนท์แม่เมาะไม่เหมาะสมที่จะใช้เป็นเชื้อเพลิงในการม่ยาสูบเพราะว่า

(๑) ควันของลิกไนท์แม่เมาะเหม็นรบกวนไปไกล ควันหนักกว่าอากาศเมื่อ
ออกทางปล่อง ควันจะลอยต่ำลงและอาจเข้าไปตามช่องระบายล่าง ทำให้มีกลิ่นเหม็นใน
โรงงานม่ได้

(๒) ลิกไนท์แม่เมาะที่ลุกคุแคง เมื่อถูกกระทบเพียงเล็กน้อยจะแตกเป็นผง
ละเอียดลอคตะแกรงหล่นลงไปทันที

(๓) ลิกไนท์แม่เมาะแตกเป็นส่วนย่อย ๆ ง่าย ทำให้ไม่สามารถเก็บไว้ได้

นาน

ลิกไนท์ดีได้รับการพิสูจน์โดยสถานีทดลองส่วนไร่แม่ใจ จังหวัดเชียงใหม่
ว่าเป็นเชื้อเพลิงม่ยาสูบได้เป็นอย่างดี ราคาอยู่ในระดับที่ไม่แพงกว่าหิน คุณภาพของใบยา
ที่ม่ได้ ความสะอาดกสบาย ฯลฯ ไม่แตกต่างไปจากหิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปริมาณลิกไนท์ดี
เพียงพอสำหรับเป็นเชื้อเพลิงม่ยาสูบไปอีกหลายปี ถึงแม้จะมีการขยายปริมาณการผลิตยาสูบ

มากขึ้นสักเพียงใด ปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนเชื้อเพลิงบ่มยาสูบจะไม่มีเลย ในตอนต่อไปการกล่าวถึงการบ่มยาสูบด้วยลิกไนท์จะหมายถึงลิกไนท์จากอำเภอสี เท่านั้น

๕.๕.๑ การบ่มยาสูบด้วยท่อไอร้อน

การบ่มยาสูบด้วยท่อไอร้อนถ้าทุกอย่างผิวเดิมแล้วไม่ใช่ของยาก แต่ก็ไม่ใช่ของง่ายนัก เพราะการบ่มผิด ๆ ถูก ๆ นั้นก็ยังมีปรากฏอยู่บ่อย ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นได้ชัดจากใบยาแห้งที่ม่อออกมายังมีใบยาเป็นผ้า (เป็นจุดค่าง ๆ บนใบยา) ใบยาเขียว ใบยาคำ ใบยาคาย ใบยาใหม่เกรียม เป็นต้น ซึ่งเป็นลักษณะของใบยาแห้งที่ผู้บ่มไม่พึงปรารถนา นอกจากนี้แล้วยังมีลักษณะแปลกอีกหลายประการที่เกิดจากการบ่มผิดพลาด สิ่งทั้งหลายเหล่านี้มีโอกาสที่จะเกิดได้อยู่เสมอ ถ้าผู้บ่มขาดความระมัดระวังและไม่มีการควบคุมการบ่มอย่างใกล้ชิดด้วยตนเอง มีสิ่งสำคัญอยู่ ๓ ประการที่ผู้บ่มจะต้องควบคุมอย่างระมัดระวัง คือ อุณหภูมิ ปริมาณความชื้น และการถ่ายเทอากาศหรือการระบาย ทั้งสามประการนี้ ผู้บ่มจะขาดการควบคุมและเอาใจใส่อย่างหนึ่งอย่างใดไม่ได้เป็นอันขาด จะต้องควบคุมอย่างใกล้ชิดตลอดเวลาของการบ่ม เพื่อกันความผิดพลาด การจัดอุณหภูมิ การจัดอัตราความชื้น และการระบายให้พอเหมาะ เป็นสิ่งที่ผู้บ่มจะต้องใช้ดุลยพินิจให้

นอกจากนี้ยังมีเหตุเฉพาะหน้าอีกบางอย่าง ซึ่งทำความยุ่งยากแก่ผู้บ่มอยู่เสมอ เช่น ใบยาไม่เต็มโรง ใบยาปนกัน ใบยาเปียกน้ำ ใบยามีจุดค่าง เหล่านี้เป็นต้น เป็นปัญหายุ่งยากซึ่งผู้ทำการบ่มต้องจำยอมเป็นบางครั้ง ถ้าขาดการระมัดระวัง การบ่มก็จะเกิดผลที่ไม่ได้ จุดประสงค์ในการบ่มใบยาสูบของผู้บ่มโดยทั่วไป ก็คือ ทำอย่างไรใบยาที่กำลังบ่มอยู่จึงจะแห้งตามกำหนดและมีคุณภาพดีตามที่ต้องการ โดยเหตุนี้การบ่มจึงจำเป็นต้องจัดออกเป็นระยะ ๆ ดังนี้ ระยะการทำสี ระยะการตรึงสี และระยะการทำแห้ง ทั้งสามระยะจะพูดละเอียดในตอนต่อไป

(๑) การเตรียมการบ่มใบยาสูบ

ก่อนถึงฤดูกาลบ่มใบยาสูบ ทางสถานีจะต้องประกอบท่อบ่มวางระดับและสองไฟให้เรียบร้อย สำหรับโรงบ่มที่สร้างใหม่ หรือเปลี่ยนแนวระดับท่อใหม่ สมควรที่จะตรวจสอบความรอนทั้ง ๔ มุมโรง เทียบกับกลางโรงเสียด้วย ถ้าจะต่างกันไม่ควรให้ต่างกันเกิน ๒ - ๓ องศาเซนติเกรด บันไดพาคนต่างตรวจใบยา แถว ๆ หนึ่งของโรงบ่มควรมีสัก ๒ - ๓ บันได จะได้ไม่ต้องแบกไกล ควรมีกระสอบพันไว้สำหรับกันสั่น และกันบันได^{ครก}กับผนังโรงบ่ม เมื่อนำใบยาสดเข้าโรงบ่มเรียบร้อยแล้ว ต้องเก็บเศษใบยาและเศษดอกออกให้หมด ซึ่งลดค่าขายกันใบยาร่วง โดยเฉพาะตอนเหนือเตา ให้นำลดค่าขายกันใบยาร่วงลงบนหลังเตาและบนท่อคันได้ พนักงานบ่มควรจะได้เข้าไปตรวจดูด้วยตัวเอง ทุวันต่าง ๆ ความของระบายนาง ความหน้าต่าง ประศู ไซโคสนอดูให้หมด วิธีที่จะทราบว่าจะออกหัวหรือไม่ก็คือ เข้าไปยืนในโรงบ่มปิดประตูเสีย ถ้าเป็นเวลากลางวันและมีรูรั่ว จะเห็นแสงลอดเข้ามาทางรูนั้น ยกเว้นประตูเข้าไปดูปรอท ควรจะดูให้ทั่ว ถ้าเป็นการบ่มครั้งแรกของปีหรือเป็นการบ่มครั้งต่อมา ซึ่งเอาใบยาออกโรงครั้งแรก ควรตรวจดูความชื้นภายในโรง ถ้าความชื้นไม่พอก็จัดการเพิ่มให้พอ โดยการราดน้ำที่พื้นโรงช่วย

(๒) การเดินปรอทบ่มใบยาสูบ

เมื่อเตรียมทุกอย่างเรียบร้อยแล้ว ก็ติดไฟและเริ่มตั้งปรอท (ก๊อที่นายสถานีสั่งให้ดูความคุมปรอทเดินปรอทได้) ได้ การตั้งปรอทยอมแตกต่างกันในแต่ละสถานี บางแห่งเห็นว่าควรจะให้ไฟติดแล้วสักประมาณ ๑ ชั่วโมง ค่อยตั้งปรอท ซึ่งอาศัยตัวใบยาในแต่ละโรงเป็นเครื่องชี้ว่าควรจะตั้งปรอทอย่างไร สำหรับการเดินปรอท (การเพิ่มอุณหภูมิจากองศาหนึ่งไปอีกองศาหนึ่ง) บ่มใบยาสดให้เป็นใบยาแห้งแบ่งออกเป็นระยะ ๆ ดังนี้

ระยะ ๓๒ - ๓๘ องศาเซนติเกรด ระยะนี้เป็นระยะทำขึ้นและทำสัไปพร้อมกัน ประตุ หน้าต่าง ของระบายบนและล่างปิดให้สนิท พักที่ ๓๒ องศาเซนติเกรดประมาณ ๓ - ๕ ชั่วโมง จึงผ่านไปพักที่ ๓๔ องศาเซนติเกรดอีกประมาณ ๕ - ๗ ชั่วโมง จากนั้นผ่านไปพักที่ ๓๖ องศาเซนติเกรดอีกประมาณ ๗ - ๘ ชั่วโมง

หากมีการใช้ไอน้ำช่วยทำความชื้น ในระยะนี้ไอน้ำจากไอน้ำจะทำอุณหภูมิภายในโรงบ่มเปลี่ยนจาก ๓๒ องศาเซนติเกรดเป็น ๓๘ - ๔๓ องศาเซนติเกรด ตอนเวลาที่ทำสัเวลาที่ใช้ไอน้ำช่วยนี้ประมาณ ๑๘ - ๒๐ ชั่วโมง หากใบยาเหลืองได้ที่แล้วก็ให้ผ่านไป ได้ โดยเปิดช่องระบายบนและล่างตามสัดส่วน คือ บนประมาณ ๓ นิ้ว ล่างประมาณ ๒ นิ้ว หรือบน ๖ นิ้ว ล่าง ๔ นิ้ว เป็นต้น สังเกตดูภายหลังหยุดไอน้ำแล้วถ้าใบยายังติดเชียวอยู่ให้พักที่ ๓๘ - ๔๐ องศาเซนติเกรดไปจนกว่าใบยาจะเหลืองเป็นที่พอใจ คือ ประมาณ ๓ ใน ๔ ของใบ โดยทั่วไประหว่างที่ยืดเวลาพักที่ ๓๘ - ๔๐ องศาเซนติเกรดนี้ของระบายบนและล่างต้องปิดสนิท จนกว่าใบยาจะเหลืองได้ที่แล้วจึงเริ่มระบายความชื้นออกจากโรง เพราะต่อไปจะไม่ต้องการความชื้นอีกแล้ว และผ่านปรอทไป ๔๑ - ๔๓ องศาเซนติเกรด

ระยะ ๔๑ - ๔๓ องศาเซนติเกรด ระยะนี้เป็นระยะทำสัที่ค้างมาจากระยะ ๓๘ องศาเซนติเกรด ตรงโคนใบและตามเส้นเอ็นกลางใบ ชั่วโมงแรกของ ๔๑ องศาเซนติเกรด ถ้ายังไม่ได้เปิดช่องระบายล่างเมื่อชั่วโมงสุดท้ายของ ๓๘ องศาเซนติเกรด ก็ให้เริ่มเปิดได้ทันที สังเกตดูใบยาถ้าติดเชียวอยู่มากให้ระบายที่ละน้อย หากว่าใบยาเหลืองเกือบหมดแล้วจงรีบระบายความชื้นออกให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ พักอยู่ประมาณ ๓ - ๕ ชั่วโมงแล้วแต่กรณี จึงผ่านไปพักที่ ๔๓ องศาเซนติเกรดประมาณ ๓ - ๕ ชั่วโมงจนเห็นว่าใบยาเหลืองสนิท

ระยะ ๕๑ - ๕๓ องศาเซนติเกรด ถ้าเป็นใบยาที่หนาตรงกลางใบและยอดใบ ซึ่งจะมีสีเขียวยึดติดมาบ้าง เนื่องจากไม่สามารถทำให้เหลืองได้ในระยะ ๔๑ - ๔๓ องศาเซนติเกรด ก็ควรรออยู่ตรงนี้จนกว่าสีเขียวยจะหมดไป เมื่อผ่านจากระยะนี้ไปแล้ว จะไม่มีโอกาสทำให้เหลืองได้อีกต่อไป ถึงจะมีก็เพียงเล็กน้อยเท่านั้น เพราะเซลล์ต่าง ๆ ของใบยาจะคายสิ้นสุดกันในตอนนี้ ต่อไปก็เป็นเรื่องของการทำให้แห้ง จากที่นี้ค่อย ๆ ผ่านไปชั่วโมงละ ๒ องศาเซนติเกรดจนถึง ๖๑ - ๖๓ องศาเซนติเกรด

ระยะ ๒๑ - ๒๓ องศาเซนติเกรด ระยะนี้เป็นระยะเหมาะที่สุดที่ทำให้ใบแห้ง พักอยู่ในระยะนี้จนใบแห้งสนิททั้งโรง คือ แห้งจนถึงหูของใบยา เวลามากน้อยแล้วแต่กรณี เมื่อตรวจดูเห็นแห้งสนิทก็ปล่อยให้เริ่มปิดช่องระบายอากาศล่วงหน้าก่อน ๑ ชั่วโมง บางครั้งปิดพร้อมกัน รวมทั้งครึ่งหนึ่งของที่เปิดไว้แล้ว แต่เมื่อถึง ๒๑ องศาเซนติเกรด แล้วช่องระบายทุกแห่งให้ปิดหมด ระยะนี้กานยังไม่แห้ง ซึ่งจะต้องไปทำให้แห้งเมื่ออุณหภูมิที่ ๓๕ - ๓๘ องศาเซนติเกรด

ระยะ ๓๕ - ๓๘ องศาเซนติเกรด เป็นระยะที่ทำให้กานแห้ง เมื่อช่องระบายถูกปิดหมดแล้ว ให้พักไปจนกว่ากานแห้งทั้งหมด โดยตรวจตามประตูและหน้าต่าง หรือตามมุม ทั้งสี่มุมของโรงม่ม เมื่อเห็นว่าแห้งสนิทจึงหยุดไฟ แล้วเตรียมทำความชื้นต่อไป การทำความชื้นนี้โดยวิธีใดก็ตาม จำต้องเปิดโรงให้เย็นเสียก่อนจนอุณหภูมิในโรงม่มลดลงเหลือ ๓๘ - ๔๐ องศาเซนติเกรด จึงจะทำความชื้นได้ มิฉะนั้นใบยาจะเป็นผ้าและเป็นสีน้ำตาลทั้งหมด วิธีทำความชื้นถ้าไม่มีไอน้ำก็ใช้น้ำพ่นข้างฝาโรงให้ทั่ว ปิดทิ้งไว้ประมาณ ๕ - ๖ ชั่วโมง ใบยาก็จะอ่อนตัว เริ่มเอาออกจากโรงม่มไปไว้ในโรงเก็บได้ทันที

ข้อควรสังเกตในการมรมใบยา คือ การเกินปรอทนิยมเพิ่มขึ้นชั่วโมงละ ๒ องศาเซนติเกรด แต่อย่างไรก็ตามไม่ควรขึ้นที่เดียวเกินชั่วโมงละ ๕ องศาเซนติเกรด ซึ่งจะเป็นอันตรายกับใบยาที่กำลังม่ม จะได้คุณภาพใบยาที่ต่ำ ขณะที่ที่กระยะอุณหภูมิ ๓๘ ถึง ๔๐ องศาเซนติเกรด ถ้าเกิดใบยาแห้งก่อนที่ใบยาเหลืองหรือปลายใบยางอนั้นแสดงว่ามีอะไรผิดปกติเกิดขึ้น อาจเนื่องจากเตาปิดไม่สนิท หรือความชื้นไม่พอเหล่านี้เป็นต้น เมื่อเป็นเช่นนี้จะต้องรีบแก้ไขทันทีโดยเพิ่มความชื้นให้พอและตรวจดูช่องโหว่ต่าง ๆ อีกครึ่งหนึ่ง

ในระยะอุณหภูมิระหว่าง ๔๓ - ๔๕ หรือ ๕๑ - ๕๕ องศาเซนติเกรด ขณะที่ทำความร้อน ระหว่างนี้มักจะทำให้ใบยาร้อน เกา มีกลิ่นเหม็นอับ ๆ และบางครั้งจะมีหยดน้ำหยดลงมาจากข้างบน สาเหตุเป็นเพราะเตาม่มร้อนเกินไป หรือการระบายไม่พอ ถ้าเหตุการณืเช่นนี้เกิดขึ้น ให้รีบลดความร้อนลงมาสู่ระดับค่าใหม่ โดยทำให้เตาเย็นลงจน

อุณหภูมิอยู่ในระดับต่ำ พักปรอทพอสมควรแล้วเกินต่อไปยัง ๔๕ องศาหรือ ๕๕ องศาเซนติเกรด ชั่วโมงละ ๒ หรือ ๓ องศาเซนติเกรด แล้วผ่านต่อไปยังระยะ ๖๑ - ๖๓ องศาเซนติเกรด พักปรอทจนไอบยาแห้งสนิท ระยะ อุณหภูมิ ๗๑ - ๗๕ องศาเซนติเกรด เมื่อช่องระบายปิดหมดแล้วบางครั้งมักจะมีกลิ่นฉุนหรืออับ ๆ เกิดขึ้น เนื่องจากกานยังไมแห้งสนิท ความชื้นยังมีมากอยู่ หากเป็นเช่นนี้ก็ควรเปิดช่องระบายไล่ความชื้นออกชั่วขณะหนึ่ง ให้กลิ่นเหม็นนั้นหมดไปจึงปิดช่องระบาย หากปล่อยกลิ่นเหม็นอยู่อย่างนั้นจะได้ไอบยาที่มีคุณภาพต่ำ เพราะไอบยาจะเกิดเป็นฝ้าได้

ในการรมยาจะต้องจัดชนิดของไอบยาเข้าโรงรมตามชนิดของไอบยา โดยมีให้ปนเปกันดังกล่าวมาแล้ว ส่วนขนาดของโรงรมไอบยานั้น ทั่ว ๆ ไปขนาดมาตรฐาน คือ กว้าง ๒๐ ฟุต ยาว ๒๐ ฟุต สูง ๒๐ ฟุต ซึ่งมีความจุไอบยาสดอยู่ระหว่าง ๒,๕๐๐ - ๓,๐๐๐ กก. เวลาที่ใช้ในการรมไอบยาสูบ ทั่วไปนับจากวันที่เอาไอบยาเข้าโรงรมแล้วเริ่มให้ความร้อนเป็นเวลา ๔ วัน และปล่อยไอบยาแห้งแล้วไว้ในโรงอีก ๒ วัน รวมเวลาที่ใช้ในการรมไอบยาสูบประมาณ ๗ วัน การรมไอบยาสด ๑ โรงจะให้ไอบยาแห้งประมาณ ๓๐๐ - ๖๐๐ กก. ซึ่งจะขึ้นอยู่กับอัตราแปรสภาพ (การแปรสภาพของไอบยาสดเป็นไอบยาแห้ง เช่น ๕ ต่อ ๑ แสดงให้เห็นว่าไอบยาสด ๕ กก. แปรสภาพมาเป็นไอบยาแห้งได้ ๑ กก.) ไอบยาของผู้บ่มแต่ละราย อัตราแปรสภาพมีระหว่าง ๕ ต่อ ๑ ๖ ต่อ ๑ ๗ ต่อ ๑ ๘ ต่อ ๑ ถึง ๑๐ ต่อ ๑ ดังนั้นถ้าผู้บ่มรายใดสามารถแปรสภาพยาสดต่อกิโลกรัมได้ต่ำ ก็จะสามารถทำไอบยาแห้งได้สูง เมื่อสามารถทำไอบยาแห้งคุณภาพสูง ก็จะทำกำไรได้มาก การรมไอบยาจึงถือเป็นขั้นสำคัญที่ผู้บ่มจะประสบความสำเร็จและได้เปรียบในการผลิตยาสูบ ซึ่งต้องอาศัยความชำนาญ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการรมไอบยาในคราวก่อน ๆ รวมทั้งไอบยาสดที่มีคุณภาพดี อันเนื่องมาจากการใช้พันธุ์ยาสูบและการเพาะต้นยาสูบที่สมบูรณ์เป็นพิเศษ

๕.๕.๒ การรมยาสูบด้วยลิกไนต์

ลิกไนต์เป็นถ่านหินชนิดหนึ่ง เป็นทรัพยากรธรรมชาติ เกิดจากการสะสมของอินทรีย์วัตถุ โดยเฉพาะต้นไม้ที่ถูกทับถมอยู่ใต้ดินมาเป็นเวลานาน (แหล่งลิกไนต์ที่มีอายุประมาณ ๗๐ ล้านปี) ลิกไนต์จากแหล่งอำเภอดี้ จังหวัดลำพูน เป็นลิกไนต์ที่มีคุณภาพที่ดีที่สุด เพราะมีความคงทนไม่แตกสลายง่ายเมื่ออยู่ในบรรยากาศ มีปริมาณกำมะถันไม่มากนัก ให้ความร้อนสูง ก้อนถ่านมีความแกร่งขดละเอียดใหม่ ฯลฯ ด้วยคุณสมบัติดังกล่าว จึงเป็นเชื้อเพลิงในการรมยาสูบได้ อย่างไรก็ตามผู้รมสถานีโคจะใช้ลิกไนต์ในการรมยาสูบ ควรจะทราบสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ก่อน

(๑) มาตรการที่ควรใช้ในการซื้อลิกไนต์ การซื้อลิกไนต์ควรตกลงซื้อตามมาตราน้ำหนักมีหน่วยเป็นตัน (๑,๐๐๐ กก.) การตรวจรับก็ควรจะทำตามมาตราน้ำหนักเช่นกัน การตรวจรับโดยปริมาตรนั้นไม่ควรกระทำเพราะว่า ลิกไนต์ที่จะซื้อขายกันในระยะนี้ยังมิได้ทำการคัดขนาด ลิกไนต์ที่มีปริมาตรเท่ากันแต่มีขนาดของก้อนถ่านไม่เท่ากัน จะมีน้ำหนักแตกต่างกัน โดยเฉลี่ยลิกไนต์หนึ่งลูกบาศก์เมตรมีน้ำหนักประมาณ ๗๐๒.๕ กิโลกรัม

(๒) ปริมาณของลิกไนต์ที่จะใช้สำหรับการรม อัตราการสิ้นเปลืองลิกไนต์ในการรมใบยาสูบ คือ ๓ กก.ลิกไนต์ต่อหนึ่งกิโลกรัมใบยาแห้ง (ผลการทดลองของสถานี ๒.๖ - ๒.๘ กก.ลิกไนต์ต่อหนึ่ง กก.ใบยาแห้ง) ดังนั้นผู้ประสงค์จะใช้ลิกไนต์เป็นเชื้อเพลิงรมยา ก็สามารถประมาณการได้ว่าในบ่หนึ่ง ๆ จะใช้ลิกไนต์เท่าไร โดยคิดจากจำนวนใบยาแห้งที่ผลิตได้ ตัวอย่างเช่น สถานีที่ผลิตใบยาแห้งได้ ๒๐,๐๐๐ กก. ก็ควรจะใช้ลิกไนต์ประมาณ ๖๐,๐๐๐ กก. หรือประมาณ ๖๐ ตัน การขนส่งอาจมีการสูญเสียประมาณ ๕ ถึง ๑๐ เปอร์เซ็นต์ เพราะฉะนั้นในการประมาณการควรจะเผื่อเหลือเผื่อขาด ๕ ถึง ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ปริมาณลิกไนต์ ๑ ตันจะให้ค่าความร้อนเท่ากับพื้นที่ประมาณ ๒.๕ ถึง ๓ ลูกบาศก์เมตร ถ้าในบ่ก่อน ๆ สถานีรมเคยใช้พื้นที่รมยา ๓,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร ถ้าจะเปลี่ยนใช้ลิกไนต์ก็ควรจะสามารถลิกไนต์ไว้ประมาณ ๑,๐๐๐ ตัน

สถานีสำหรับเก็บลิกไนท์ จำเป็นต้องสำรวจลิกไนท์ไว้ในบริเวณสถานีมีโยธา
 ในปริมาณพอเพียงสำหรับหนึ่งฤดูบ่ม กองถ่านลิกไนท์ควรเก็บไว้ในร่มมีหลังคา กันแดดฝนได้
 คั้งนั้นจึงจำเป็นต้องมีการคำนวณโรงเก็บ โดยให้ถือทุก ๆ หนึ่งตารางเมตรบรรจุลิกไนท์ได้
 ๒ ตัน เช่น ต้องการสำรวจลิกไนท์ ๑,๐๐๐ ตัน โรงเก็บถ่านควรมีขนาด ๕๐๐ ตารางเมตร
 ลักษณะของพื้นโรงเก็บควรเป็นพื้นกระทุ้งแบน มีร่องระบายน้ำฝน มีความแข็งแรงให้สามารถรับ
 น้ำหนักบรรทุกทุกขนาด ๑๐ ตันได้ ทางเข้าออกควรมีมากกว่าหนึ่งทาง เพื่อความสะดวกต่อ
 การขนถ่าย ความสูงของหลังคาโรงเก็บถ่านใหม่มีความสูงพอเหมาะสำหรับบรรทุกทุก ๆ เข้าออก
 สะดวก ไม่จำเป็นต้องมุงด้วยสังกะสี จะใช้ใบตองกึ่งมุงก็ได้ โรงเก็บถ่านไม่ควรอยู่ใกล้
 จากโรงบ่มมากนัก และก็ไม่ควรใกล้โรงเรือน เพราะอันตรายจากการลุกไหม้ของถ่าน
 อาจมีขึ้นได้ ลักษณะของโรงเก็บควรโปร่งให้อากาศถ่ายเทสะดวก

(๓) อันตรายจากการลุกไหม้ขึ้นเองของลิกไนท์ โดยปกติลิกไนท์เมื่อกองไว้
 ในบรรยากาศ ความร้อนจะเกิดขึ้นภายในกองถ่านจนกระทั่งสามารถลุกเป็นไฟได้ นับว่า
 เป็นอันตรายอย่างหนึ่งของการเก็บลิกไนท์ แต่สำหรับลิกไนท์ที่มีคุณภาพสูง สถานีทดลองฯ
 ได้ทำการทดลองกองถ่านขนาดใหญ่ไว้เป็นระยะเวลา ๗ ปี ก็ไม่พบว่าเกิดความร้อนขึ้นใน
 กองถ่านเลย จึงนับว่าเป็นคุณสมบัติเด่นอันหนึ่งของลิกไนท์ดี อันตรายอีกประการหนึ่งที่ทำให้
 ลิกไนท์ในกองลุกไหม้คือ กัมพูห์ คั้งนั้นเมื่อเกิดกลิ่นเหม็นจากกองถ่าน ก็ควรค้นหาสาเหตุ
 หากพบว่ามี การลุกไหม้ ก็ให้ใช้น้ำดับ แล้วขนเอาถ่านที่เปียกน้ำออกให้หมด การเก็บถ่าน
 ลิกไนท์ในห้องมีคั้งนั้น ไม่ควรกระทำอย่างยิ่ง เพราะวัตถุระเหยที่ถูกขับออกจากกองถ่าน
 เป็นเชื้อเพลิงที่อาจทำให้เกิดการระเบิดขึ้นได้

(๔) ปรับปรุงเตาเพื่อเผาไหม้ลิกไนท์ ถ้าผู้บ่มคนใดต้องการใช้ลิกไนท์ แต่
 ยังไม่ประสงค์จะเปลี่ยนเตาใหม่เพราะต้องลงทุนมาก เตาที่มีอยู่แล้วก็สามารถปรับปรุง
 อย่างง่าย ๆ ให้ใช้ลิกไนท์ได้คั้งนี้ เพิ่มประตูเตาเปิดปิดได้ ใช้เหล็กตะแกรงที่มีช่องสี่เหลี่ยม
 ประมาณ ๑.๕ ซม. ปรับปรุงรอยต่อระหว่างท่อให้สนิทให้มีรอยรั่ว และเพิ่มความสูงของ

ปล่องควันให้สูงประมาณ ๔.๕๐ เมตร เพราะลดอันตรายจากการรั่วตามรอยต่อของท่อไฟ ซึ่งเราไม่ต้องการแก๊สที่เกิดจากการเผาไหม้ลิกไนต์ส่งเข้าไปในโรงต้ม นอกจากนี้ปล่องควันสูงทำให้เกิดแรงดูดมากขึ้น (NATURAL DRAFT) จะช่วยให้การดูดไหม้ของลิกไนต์ดีขึ้น

(๘) การฝึกอบรมช่างไฟ สถานีนีมีใบยาสูบโคที่ จะเปลี่ยนมาใช้ลิกไนต์แทน ฟืน ควรจะให้ช่างไฟได้รับการอบรมหรือคำแนะนำจากสถานีทดลองส่วนไร่แม่ใจ ทั้งนี้เพราะลิกไนต์มีกลิ่นควันเหม็นมาก ผู้ที่เอาลิกไนต์มาทำการเผาไหม้ในเตาเพียงครั้งแรกที่ได้กลิ่นเหม็น ก็สรุปได้ว่าเหม็นมาก ใช้เป็นเชื้อเพลิงไม่ได้ ความจริงผู้ที่จะใช้ลิกไนต์บ่มยาสูบ ควรจะต้องศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติของลิกไนต์เสียก่อน คือ ประการที่ ๑ การดูดไหม้ของฟืนในเตาจะต้องมีเปลวมาก พรอทจึงจะขึ้นได้รวดเร็วและสูง ส่วนลิกไนต์จะไม่ค่อยมีเปลวไฟ เพียงก้อนถ่านแดงก็จะสามารถทำให้อุณหภูมิโรงต้มขึ้นได้ตามความประสงค์ ประการที่ ๒ ไม่จำเป็นต้องมีเชื้อเพลิงเติมเตาก็สามารถเร่งพรอทได้ ลิกไนต์จำนวนเพียงไม่ถึงครึ่งเตาก็สามารถให้ความร้อนพอแก่ความต้องการแล้ว ประการที่ ๓ วิธีเร่งพรอทโดยใส่ฟืนเข้าจนเต็มเตานั้นห้ามปฏิบัติกับลิกไนต์โดยเด็ดขาด การเร่งพรอทของลิกไนต์จะต้องคอยไปที่ละชั้น ไม่ควรเติมถ่านครั้งละมาก ๆ ให้ใช้วิธีเติมบ่อยครั้ง เป็นวิธีการเพิ่มพรอทในโรงต้ม

การใช้ลิกไนต์บ่มยาสูบควรจัดทำเป็นชั้น ๆ ดังนี้

วิธีติดไฟ ควรตรวจคุณภาพของท่อไฟให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อย รอยต่อท่อทุกแห่งใช้โคลนบิคนั้นแนบไว้ว่าไม่รั่ว ทำความสะอาดพื้นภายในโรงต้มเก็บเศษใบยาออกให้หมด บิคของระบายและบิคประตูโรงต้ม ใช้ฟืนเป็นเชื้อเพลิงจุดไฟในเตาก่อนจนไฟในเตาตูกดีแล้ว ใช้ถ่านลิกไนต์ก้อนโตประมาณ ๒ นิ้วทับลงไปเป็นเชื้อไฟจากฟืน ระวังอย่าใส่มากจนเกินไป เพราะผนังของเตายังไม่ร้อนจัดจะทำให้การดูดไหม้มีควัน และส่งกลิ่นเหม็นรบกวน ฟืนที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงไปก่อนนี้ประมาณไม่เกิน ๑๕๐ กก.

วิธีการรักษาระดับอุณหภูมิ อุณหภูมิในโรงนมจะรักษาให้คงที่โดยการเติมถ่านอย่างสม่ำเสมอ ใช้ปลั้วสาคถ่านลงไปบนถ่านแดงให้ทับกอนถ่านแดงเพียงครั้งเดียว โดยปกติการลุกไหม้ของลิกไนท์ในเตาจะแผ่กระจายทั่วบนตะแกรง ถ้าเราแบ่งเนื้อที่ลุกไหม้ของลิกไนท์ออกเป็นสองส่วน คือ ส่วนนอกอยู่ทางปากเตาและส่วนในอยู่ลึกเข้าไปข้างใน การสาคถ่านจะต้องสาคให้ถ่านปุ้เฉพาะครึ่งของส่วนนอก ถ่านที่สาคเข้าไปตามวิธีดังกล่าว จะได้รับความร้อนและซัสสารระเหยออกมา สารระเหยจะผ่านส่วนที่ร้อนจัดและเผาไหม้ทำให้กลืนเหม็นหายไป ช่วงระยะเวลาการเติมถ่านขึ้นอยู่กับระดับอุณหภูมิที่ต้องการรักษา เช่น ที่อุณหภูมิ ๖๐ องศาเซนติเกรด การเติมถ่านต้องเติม ๒ กก. (๒ พลับ) ต่อ ๑๕ นาที หรือชั่วโมงหนึ่งเติม ๔ ครั้ง โดยปกติถ่านลิกไนท์ ๑ พลับจะหนักประมาณ ๓ - ๔ กก. การเติมถ่านครั้งหนึ่ง ๆ (ขณะปรอทสูง) ไม่เกิน ๒ พลับ ทุกครั้งที่เติมถ่านให้สังเกตว่า ถ้ามีการลุกไหม้ของถ่านบริเวณปากเตามาก ก็ใช้เหล็กเกลี่ยถ่านหรือถ่านลิกไนท์ให้เข้าไปข้างในเสียก่อน แล้วจึงเติมถ่านในบริเวณใกล้ปากเตา

สำหรับการเพิ่มอุณหภูมิ กระทำโดยเร่งช่วงระยะเวลาการสาคให้เร็วขึ้น พร้อมทั้งเพิ่มปริมาณการสาค เช่น อุณหภูมิ ๕๐ องศาเซนติเกรด สาคถ่านครั้งละ ๑ พลับทุก ๆ ๒๐ นาที ถ้าต้องการเพิ่มอุณหภูมิก็เปลี่ยนเป็นสาคครั้งละ ๒ พลับทุก ๑๕ นาที การเร่งอุณหภูมิสามารถทำได้โดยไม่จำกัด สิ่งสำคัญอยู่ที่ว่าให้รู้จักวิธีสาคถ่าน คือ อย่าสาคถ่านไ้มากจนเกินไป จะทำให้เกิดควันหรือกลิ่นเหม็น ความหนาของกองถ่านในเตา (FULE BED) ไม่ควรให้หนาเกิน ๓ นิ้ว และขณะทำการบ่มควรเกลี่ยถ่านในเตาให้แผ่กระจายทั่วบนตะแกรง อย่าปล่อยให้ถ่านลุกมากตรงจุดใดจุดหนึ่งภายในเตา อย่าเปิดประตูเตา พยายามปิดอยู่เสมอ แต่ในบางครั้งเช่นตอนเร่งอุณหภูมิมาก ๆ (สาคถ่านมากไป) การเปิดให้อากาศเข้าทางประตูในระยะแรกที่สาคถ่านจะช่วยให้การเผาไหม้เร็วขึ้น อย่างไรก็ตามเมื่อถ่านติดไฟแล้วก็ให้ปิดประตูเตา เพราะก่อนถ่านลิกไนท์ขณะลุกแดงจะแผ่รังสีความร้อนออกมามาก การทำความสะอาดตะแกรงและตักถ่านทิ้งทุก ๔ ชั่วโมง ถ้าใช้เหล็กขอเกลี่ยไปมาบนตะแกรงไม่สว่างแสดงว่ามีขี้เถ้าอุกตัน หรือมีตระกรันปิดอยู่ ให้ทำความสะอาดบริเวณนั้นถ้ามีตระกรันให้เขี่ยออก เมื่อมีการทำความสะอาดตะแกรง ถ่านถ่านเล็กจะร่วงลงไปบนขี้เถ้า ให้ทิ้ง

ช่วงระยะเวลาให้ถ่านในเตาต้มเป็นซีเดียมออกแล้ว จึงทำการสกัดเอาทิ้ง การทำความสะอาด
ตะแกรงจะต้องระมัดระวังอย่าให้ไฟในเตาออก จะทำให้อุณหภูมิลด เช่นเดียวกันถ้าทำ
ความสะอาดบ่อย ๆ ก็ไม่ควรกระทำเพราะทำให้ถ่านก่อนเล็กร่วงลงมือได้มากเป็นการ
สิ้นเปลือง หากช่างไฟทำความสะอาดตะแกรงโดยถูกวิธีแล้วจะไม่ทำให้อุณหภูมิกายในโรงต้ม
กระทบกระเทือนเลย อย่าทำความสะอาดตะแกรงขณะที่ถ่านกำลังออก

วิธีต้มเตา เมื่อต้มยาแห้งแล้ววิธีต้มเตาที่ดีคือปล่อยให้ถ่านในเตาโทรมจนหมด
ห้ามให้น้ำสาบเข้าในเตาเค็ชชาก เพราะจะทำให้เหล็กตะแกรงหักเสียหายได้ หรือจะใช้วิธี
สกัดถ่านแดงออกโดยใช้พลั่วค้ำยาว ให้นำค้ำถ่านที่เหลือเอาไปใช้เป็นถ่านหุงต้มได้ เมื่อไฟ
ในเตาคับและเย็นแล้วให้ทำความสะอาดเจ้าและตะแกรงออกให้หมดทุกครั้ง ก่อนจะต้ม
ครั้งต่อไป หลังจากต้มเตาต้มแล้ว วิธีการเอายาแห้งออกจากโรงต้มเหมือนการต้มด้วย
ไอร้อนทุกประการ การต้มยาสูบด้วยลิกไนต์ดังกล่าวผู้เขียนได้รับคำอธิบายจากสถานีทดลอง
ส่วนไร่แม่ใจ รวมทั้งผู้ต้มที่มีประสบการณ์จากการต้มยาสูบด้วยลิกไนต์ ผู้ต้มส่วนมากมีความเห็น
ว่า การต้มยาสูบด้วยไอร้อนยังเป็นที่ยอมรับของผู้นิยมทั่วไป แม้ว่าสถานีทดลองฯ จะส่งเสริม
ทำการทดลองการต้มยาสูบด้วยลิกไนต์จากอำเภอวังเงินเป็นผลสำเร็จแล้วก็ตาม สถานีต้มยาสูบ
ทั่วไปได้แสดงถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดกับการใช้ลิกไนต์ต้มยาสูบ คือ

ลิกไนต์ที่นำมาใช้ไม่เพียงพอ มีผงละเอียดปนมาก มีความชื้นสูงและมีหิน

(OIL SHALE) ปนมาก

มีการลุกไหม้ขึ้นเอง ภายในกองถ่านส่งกลิ่นเหม็น ต้องคอยให้ความระมัดระวัง
อยู่ตลอดเวลา

การใช้ลิกไนต์ทำให้บริเวณสถานีเปราะเปื้อนไปด้วยเขม่าถ่าน ทำให้สถานีไม่น่าดู
มีกลิ่นเหม็นชดเชยแรงปรอทไม่ขึ้น ทำให้ข้าวโรงต้มยี้ค้อออกไป และเป็นเหตุให้
การจึกโรงต้มไม่ทันกับใบยาที่กำลังต้มนโรง ระคนอุณหภูมิปวดขึ้นช้า เปลืองแรงงาน เพราะ
ต้องเติมบ่อย ๆ และต้องมีคนงานไปทำการคัดถ่านจากกองใหญ่มาใช้

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วข้อบกพร่องเหล่านี้ ก็เป็นเพียงข้อบกพร่องที่สามารถหาทางแก้ไขได้ไม่ยากนัก ปัจจุบันนี้มีหลายสถานที่ใช้ฉีกไนท์ในการมียาสูบ และมีอีกหลายสถานที่ที่มีเหตุผลส่วนตัวยังใช้ไฟในการมียาสูบต่อไป เพราะสถานที่ทดลองฯ ของโรงงานยาสูบ เป็นแค่เพียงสถานที่ทดลองเมื่อใดผลเป็นอย่างไรก็แนะนำ ชักจูง ชูम्म เพื่อประโยชน์ส่วนรวม การจะให้ใครผลเหมือนสถานที่ทดลองย่อมไม่ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคิณฑ้า อากาศ ความชำนาญ สถานที่ และทุนของสถานที่แต่ละสถานที่เป็นสำคัญ

๕.๖ การคัด มีค อัด ไบยาแห้ง

หลังจากเอาไบยาแห้งออกจากโรงมมไปเก็บแล้ว ทางสถานที่จะทำการคัดแยกเกรดไบยาเพื่อมีคและอัดต่อไป ไบยาที่คัด มีค อัด มาเสนอกรรมการผู้ซื้อของโรงงานยาสูบ จะต้องมียุคุณภาพสม่ำเสมอ หากปรากฏว่า คัด มีค ปะปนมา กรรมการอาจปฏิเสธไม่รับพิจารณา เพราะไม่สามารถนำเข้าชั้นหนึ่งชั้นใดได้ และจะไม่ยอมรับซื้อหอยานั้นทั้งห่อ ดังนั้น ทุกสถานที่ จะต้องมียุพนักงานซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้คุมงาน ดูแลการทำงานของลูกค้า ไบยาที่มีคุณภาพและคุณลักษณะไม่เป็นไบยาเวอร์ยี่เนี่ยมคัยไอรอนควรจะคัดทิ้งเสีย เช่น ไบยาที่มีสีมืด เพราะถูกแสงแดดหลังจากมมแล้ว หรือไม่แก้จัดจากตนเก็บมามมเสียก่อน หรือเพราะเป็นไบยาขาดธาตุบางประการ ไบยาเหล่านี้จะมีผิวเรียบ แฉกและลื่น บางชนิดไม่แต่จะมีสีมืดเท่านั้น เหนื่อยยังหยาบกระด้าง แข็ง ไม่มีมัน เปราะง่าย บางชนิดไบยามักลื่นเหม็นฉุนหรือเหม็นเปรี้ยว ไบยาแห้งเช่นนี้ควรคัดออกทิ้งให้หมด เพราะถ้าคัดเป็นหมู่เป็นพวกไม่ปะปนกัน การมีคก็จะมคเป็นกำ ๆ แบ่งออกเป็นพวกได้ง่ายเช่นกัน โดยถือ เส้นรอบวงของกำไบยาอยู่ในระหว่าง ๔ - ๔ นิ้วครึ่ง เมื่อมีคเสร็จก็อัดเป็นห่อ ๆ ละ ๓๐ - ๔๐ กิโลกรัมในไบยาแห้งพวกเดียวกัน เตรียมพร้อมส่งขายโรงงานยาสูบตามโควต้าที่มีอยู่ของแต่ละสถานที่ และที่เหลือนอกโควตาก็ขายให้บริษัทตัวแทนส่งออกไป

๕.๗ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการผลิตใบยาเวอร์จิเนียเนี่ยมทางภาคเหนือและข้อเสนอ

๕.๗.๑ ปัญหาระหว่างผู้มและชาวไร่ ข้อนี้มีปัญหามากและเป็นเรื่องสำคัญที่สุด ถ้าไม่ได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้นแล้ว จะหวังให้การผลิตใบยาสูบเป็นปึกแผ่นได้ยาก

ระบบการผลิตใบยาเวอร์จิเนียเนี่ยมคั่วยออโรน (FLUE CURED VIRGINIA LEAF TOBACCO) ในประเทศไทย เป็นระบบการผลิตที่ประกอบด้วยบุคคล ๒ ฝ่าย คือ ฝ่ายผู้มและชาวไร่ ทั้งสองฝ่ายมีความสำคัญทัดเทียมกัน เพราะฉะนั้นถ้าในทางปฏิบัติไม่ได้ออกมาตรการให้รัดกุมและเป็นธรรมแล้ว จะผลิตให้ได้ผลดีจริง ๆ นั้นทำได้ยาก ตามรูปการที่กล่าวมาแล้ว มองดูเงิน ๆ จะเห็นว่าเป็นเรื่องน่าเป็นห่วงชาวไร่ ซึ่งในบางคราวไม่สู้มีปากเสียง อาจจะถูกข่มขู่เอาไรค์เอาเปรียบจากผู้มได้ง่าย แต่ถ้าวางข้อเท็จจริงบางอย่างออกมาแล้ว เป็นเรื่องที่ไม่น่าจะเป็นไปได้ เพราะการดำเนินงานโรงงานต้องลงทุนมาก และเมื่อลงทุนไปแล้วผู้มยังไม่ทำอะไรอย่างใด โรงงานนั้นยอมไม่มีค่า กลายเป็นเศษอิฐเศษไม้ไปทันที เพราะฉะนั้นจำเป็นที่ผู้มจะต้องเอาใจชาวไร่สารพัด เพื่อให้ชาวไร่ปลูกยาสูบให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้ต้นทุนต่อหน่วยของชาวไร่ต่ำลง ตรงข้ามชาวไร่แม้ไม่ได้ปลูกยาสูบก็ไม่ได้เดือดร้อนอะไรมากนัก เพราะอาชีพอื่น ๆ ก็มีเป็นหลักอยู่หลายอย่าง เช่น การทำนา ปลูกหอม ปลูกกระเทียมและถั่วต่าง ๆ เป็นต้น ปัจจุบันมีผู้เห็นแก่ได้ เป็นนักฉวยโอกาสโดยไม่คำนึงถึงความมั่นคงของธุรกิจ ซึ่งถ้าผู้มรายใดประสงค์จะทำเช่นนั้น ก็ย่อมทำได้โดยง่าย แต่ดำเนินธุรกิจเช่นนี้ไม่ยืนยาว สำหรับปัญหาของผู้มและชาวไร่ที่สำคัญมีดังนี้

(๑) การซื้อใบยาสด ผู้มจะหมุนเงินไม่ทัน ทำให้มีการติดค้างค่าใบยาสดเก่า ๆ ไม่สามารถจ่ายด้วยเงินสดทุกครั้งได้ ทั้งนี้เพราะใบยาสดที่ซื้อมานั้นไม่ใช่จะขายได้ทันที กว่าที่จะ บ่ม คัด อัด ขาย ได้ต้องใช้ระยะเวลา ๒ - ๓ เดือน เรื่องนี้เป็นเรื่องเดือดร้อนเรื่อรังตลอดมา

(๒) ผู้มีบางสถานีฐานะการเงินไม่ดี ไม่อาจช่วยเหลือชาวไร่ได้เต็มที่ และบางแห่งก็ฉวยโอกาสเอากำไรค่าปุ๋ยและยาฆ่าแมลงจากชาวไร่

(๓) ระหว่างชาวไร่กับผู้มีนั้น ตามปกติติดต่อกันมากและเคารพนับถือกันเป็นส่วนใหญ่ แต่กระนั้นก็ตาม ความจริงที่ไม่อาจจะหลีกเลี่ยงได้ข้อหนึ่งก็คือ ผู้มีเป็นผู้ซื้อชาวไร่เป็นผู้ขายโดยปกติให้ เพราะฉะนั้นความ "แคลงใจ" ว่าจะไม่สุจริตต่อกัน ย่อมมีอยู่ไม่มากนักน้อย ทำให้การควบคุมส่งเสริมทางด้านเทคนิคของผู้มีได้ผลไม่เต็มที่

ปัจจุบันผู้มีส่วนมากพยายามแก้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้อยู่เสมอ ด้วยการหาทางช่วยเหลือชาวไร่ทุกวิถีทาง เพราะทุกคนตระหนักดีว่าชาวไร่เป็นหัวใจของสถานีมีนโยบาย ถ้าไม่มีชาวไร่สถานีย่อมดำเนินกิจการไม่ได้ แต่ทราบโดยดีที่ยังมีมาตรการที่ไม่รัดกุม ทุกสิ่งทุกอย่างจึงขึ้นอยู่กับบุคคลที่เป็นผู้มีและฐานะการเงินของผู้มีเป็นสำคัญ เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น มาตรการอย่างหนึ่งที่น่าจะทำได้ทางจริงจัง คือ ให้ชาวไร่แต่ละสถานีมีนโยบายร่วมกันเป็นกลุ่มเกษตรกร หรือจัดตั้งเป็นสหกรณ์ชาวไร่ยาสูบขึ้น เพื่อทำหน้าที่เป็นคนกลางประสานกันระหว่างชาวไร่กับผู้มี และเพื่อคุ้มครองสิทธิอันชอบธรรมของชาวไร่ด้วย วิธีการนี้ในปัจจุบันได้มีการริเริ่มทดลองทำกันบ้างแล้วในบางท้องถิ่น โดยความสนับสนุนของสหกรณ์ผู้ผลิตยาสูบไทยจำกัด ซึ่งมีผู้มีมาจากจังหวัดต่าง ๆ ในภาคเหนือเกือบทุกจังหวัด เป็นสมาชิก

๕.๗.๒ ปัญหาการซื้อนโยบาย

เมื่อชาวไร่เก็บนโยบายจากต้นมาแล้ว จะต้องนำมาคัดเป็นอย่าง ๆ ไม่ให้ปะปนกัน แล้วใช้ไม้เสียมยาว ๑๔ นิ้ว เสียมกันใบเป็นเสียม ๆ นำไปขายแก่ผู้มี วิธีการที่ผู้มีซื้อนโยบายจากชาวไร่ นั้น จะมีเจ้าหน้าที่ของทางสถานีเป็นผู้ที่ราคาแล้วนำไปซึ่งที่ละกระจาด ๆ โดยมีเจ้าหน้าที่คอยจดทั้งราคาและน้ำหนัก การตั้งทุกกระจาดจะจดลงใน

ใบรับซื้อใบยาสูบ ตลอดระยะเวลาเหล่านี้กระทำต่อหน้าเจ้าของใบยาสูบ มีผู้กล่าวว่า วิธีนี้ไม่เป็นธรรม เพราะผู้บกกำหนดราคาเอาแต่ฝ่ายเดียว ฝ่ายเจ้าของใบยาสูบไม่สามารถต่อรองราคาได้ ถ้าศึกษาจากข้อเท็จจริงจะเห็นว่า การจะซื้อขายกันแบบธุรกิจทั่วไปแล้ว เกือบทั้งหมดจะใช้วิธีดังกล่าว ที่จะให้ต่อรองกันแบบขายปลีกยอมทำไม่ได้ และถ้าสมมติ ไม่ตกลงซื้อขายกัน เจ้าของใบยาสูบจะเอาใบยาสูบไปทำอะไร ก็จำเป็นต้องขายกับผู้ซื้ออื่น แม้ว่าอำนาจต่อรองไม่มีก็จริง แต่ชาวไร่ก็ทราบว่าราคานั้นเหมาะสมหรือไม่ และมีอำนาจต่อรองเป็นการทั่วไปได้ในเมื่อต่อไป เช่น ถ้าผู้ซื้อไม่ซื้อในราคาพอสมควรไปขายไร่ก็ไม่ปลุกให้ หันไปปลุกที่ไร่อย่างอื่นแทน เมื่อผู้ซื้อประสงค์จะให้ชาวไร่ปลุกยาสูบมาก ๆ ก็จำเป็นที่จะต้องให้ราคากันเป็นที่พอใจของชาวไร่

การแก้ปัญหาข้อนี้ วิธีที่น่าจะเป็นผลก็คือ ควรรวมกลุ่มชาวไร่เป็นสหกรณ์ชาวไร่ ขึ้น แล้วมอบให้เป็นที่หน้าของสหกรณ์ที่จะคอยควบคุมดูแลการซื้อขายใบยาของผู้มีให้ไคราคาตามสมควร และเป็นไปโดยยุติธรรม

๕.๑.๓ ปัญหากรรมวิธีการผลิตใบยาสูบที่จะให้โคตมทุนค่าและมีคุณภาพเป็นไปตามความต้องการของผู้

ในการที่จะแก้ไขให้ต้นทุนการผลิตต่ำลงนั้น กล่าวโดยหลักการทำได้ ๒ วิธี ทำให้เป็นงานใหญ่แบบ MASS PRODUCTION หรือมีจะนั้นก็ทำเป็นระบบอุตสาหกรรมในครอบครัว ส่วนในการควบคุมคุณภาพวิธีที่ปฏิบัติอยู่ในขณะนี้ไม่มีข้อเสีย คือ ผู้ซื้อไม่สามารถควบคุมชาวไร่ได้เต็มที่ การที่สถานีมีใบยาแรงจืดเกินไปก็เป็นอุปสรรคในการควบคุมคุณภาพของใบยาสูบได้ เพราะการผลิตใบยาสูบเป็นงานละเอียด ซึ่งต้องทำด้วยมือเป็นส่วนมาก เพื่อจะแก้ไขปัญหานี้ ได้มีผู้ดำริจะเปลี่ยนระบบการผลิตจากแบบเดิมที่มีผู้แบ่งฝ่ายหนึ่ง ชาวไร่ฝ่ายหนึ่งมาเป็นชาวไร่สมบูรณ์แบบ คือ ให้ชาวไร่มีโรงงานของตัวเองคนละ ๒ - ๓ โรง กระจายทั่วไป แต่ความดำรินี้ก็มีผู้คัดค้านไม่เห็นด้วย ซึ่งขอเปรียบเทียบผลดีและผลเสียของทั้ง ๒ ระบบพอจะรวบรวมได้ดังนี้

แบบที่มีทั้งผู้ชมและชาวไร่ยาสูบ

ข้อดี

๑. ใช้เทคนิคและวิชาการแบบใหม่ในการผลิตได้ดีกว่า เพราะผู้ชมเป็นบุคคลชั้นกลางที่มีความรู้ดี ทั้งสามารถรับคำแนะนำและศิริมจากหน่วยงานของรัฐได้ดีกว่า แล้วผู้ชมก็กระจายเทคนิคและวิชาการเหล่านั้นไปสู่ชาวไร่ผ่านทางพนักงานตรวจไร่ ซึ่งแบ่งเป็นคานตามพนักงานตรวจไร่แต่ละคนสามารถควบคุมได้ทั่วถึงอย่างจริงจังและไคผล
๒. ปัญหาต่าง ๆ เช่น เรื่องทุนรอนและเทคนิคในการผลิต ผู้ชมเป็นผู้คิดและดำเนินการ ชาวไร่เพียงแต่เป็นแรงงานและผู้ดูแลให้เท่านั้น วิธีนี้ทำให้ปัญหาที่ยุ่งแคบเข้า สามารถแก้ไขได้ง่าย
๓. เป็นการกระจายอาชีพการปลูกยาสูบไปสู่ประชาชนได้ทุกคน ไม่ว่าจะยากดีมีเงินอย่างไร เพราะชาวไร่ไม่ต้องลงทุนมากทำให้เศรษฐกิจของประชาชนที่ยากจนดีขึ้นโดยทั่วถึงกัน

ข้อเสีย

๑. การใช้เทคนิควิชาการในการควบคุมการผลิตเพื่อให้คุณภาพที่นับเป็นการเสี่ยงระบบชาวไร่สมบูรณ์แบบจะทำให้ดีกว่า เพราะชาวไร่ปลูกเองนั่นเอง เท่ากับเป็นของเขาเอง ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์เขายอมเอาใจใส่อย่างเต็มที่ ซึ่งจะไคผลดีกว่าส่วนระบบเคม้นั้นชาวไร่รู้สึกอยู่ตลอดเวลาว่าผู้ชมเป็นฝ่ายซื้อและตนเป็นฝ่ายขาย ย่อมไม่สามารถควบคุมให้ไคผล ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์
๒. ทำให้เกิดมีผู้ผลิต ๒ ฝ่าย ซึ่งอาจเป็นปัญหาเรื่องเอารัดเอาเปรียบกันได้ และถ้ามีขึ้นชาวไร่ยอมตกอยู่ในฐานะผู้เสียเปรียบ
๓. มีปัญหาเรื่องทุนที่ใช้ในการผลิตเสมอ เพราะผู้ชมต้องใช้ทุนมาก ส่วนมากหมุนเงินไม่ทัน ทั้งยังคิดค่างค่าใบยาสดชาวไร่อยู่เสมอไม่มากนัก การจะแก้ไขโดยให้รัฐช่วยเหลือก็ทำได้ยาก ส่วนระบบชาวไร่สมบูรณ์แบบหรือชาวไร่เองนั้น ถึงจะมีปัญหาเรื่องทุนบ้างก็แก้ไขได้ง่าย เพราะใช้ทุนในการผลิตน้อย

ระบบชาวไร่สมบูรณแบบหรือชาวไร่ตนเอง

ข้อที่

๑. ขจัดปัญหาความเอาใจเอาเปรียบจาก
ผู้มั่งคั่งโดยสิ้นเชิง

๒. ถ้าชาวไร่ตนเองและอยู่ในฐานะที่พอจะ
รับเทคนิคและวิชาการแผนใหม่ได้ ก็จ
เป็นผลดีแก่การผลิต เพราะเป็นงาน
ของเขาเองโดยแท้

๓. สำหรับปัญหาเรื่องทุนนั้น ก็มีได้เป็น
อุปสรรคสำคัญเพราะว่าชาวไร่
สามารถจะกู้ยืมเงินจากธนาคาร
เพื่อการเกษตร และสถาบันการเงิน
อื่น ๆ ที่ชาวไร่เป็นสมาชิกอยู่ อาทิเช่น
สหกรณ์ชาวนาต่าง ๆ เป็นต้น

ข้อเสีย

๑. ถึงจะ—ดำเนินการขนาดเล็กอย่างไร
ก็จะต้องลงทุนเป็นเรือนหมื่น เพราะค่า
ก่อสร้างโรงบ่มหนึ่งโรงอย่างถูกที่สุด
๘๘,๐๐๐ บาท เพราะฉะนั้นผู้ที่ทำได้ก็
ก็คงมีไม่กี่คนในแต่ละหมู่บ้าน ประชาชน
ส่วนมากซึ่งยากจนไม่สามารถบ่มเองได้
ก็ยังคงต้องทำใบยาสูบไปขายให้แก่ผู้ที่
สามารถตั้งโรงบ่มได้โดยผู้

๒. ปัญหาอยู่ที่ว่าประชาชนเกษตรกรของไทย
เวลานี้อยู่ในฐานะที่รับเทคนิคและวิชา
การอันมีมูลค่าละเอียด ซับซ้อนได้แล้วหรือ
ยัง ถ้ายัง ผลเสียหายจะเกิดขึ้นอย่าง
ใหญ่หลวง ทำให้ตลาดต่างประเทศเสียไปก็ได้

๓. โรงบ่มใหญ่ของผู้มั่งคั่งที่มีอยู่แล้ว จะเสียไป
โดยเปล่าประโยชน์ เป็นการสูญเสีย
ทางเศรษฐกิจอย่างหนึ่ง

ปัญหานี้ผู้เขียนเห็นว่าควรเดินสายกลาง กล่าวคือ ในภาคเหนือที่มีระบบเดิมทำไค้ผลคืออยู่แล้ว ก็ให้ทำไปตามเดิม ถ้าหากจะขยายการผลิตไปยังท้องที่อื่นที่ยังไม่มีการผลิตระบบเดิมอยู่ก่อน จึงทดลองใช้ระบบใหม่โดยชาวไร่ตนเอง วิธีนี้น่าจะเหมาะสมที่สุด คือ

(๑) ไม่กระทบกระเทือนผู้มั่งคั่งที่มีอยู่แล้ว

(๒) ในภาคเหนือเกษตรกรคุ้นกับการทำงานเป็นหมู่ มีผู้นำ เช่น ในการทำเหมืองฝายซึ่งมีมาแต่โบราณ สภาพเช่นนี้ทำให้ในระบบเดิมได้ผลดี ส่วนในท้องที่อื่น ๆ เช่น ในภาคกลางตั้งแต่จังหวัดตาก กำแพงเพชร ลงมานี้มักนิยมประกอบกิจการงานเป็นเอกเทศ จึงเหมาะสมที่จะใช้ระบบชาวไร่สมบูรณ์แบบ

๕.๗.๘ ปัญหาใบยาที่ผลิตไค้บางส่วนมีคุณภาพไม่ตรงกับความต้องการของตลาด

ตลาดในที่มีผู้มั่งคั่งและผู้ค้าใบยาสูบให้หมายถึงตลาดต่างประเทศโดยเฉพาะ เพราะตลาดในประเทศคือที่ขายให้โรงงานยาสูบนั้น ย่อมเป็นไปตามเปอร์เซ็นต์ของแต่ละเกรดตามที่โรงงานยาสูบต้องการอยู่แล้ว

ตลาดใบยาสูบของไทยในขณะนี้ถ้าจะเทียบกับใบยาสูบของประเทศอื่นที่มีตลาดกว้างขวางอยู่แล้ว ก็เห็นว่าตลาดใบยาสูบของไทยยังแคบมาก เพราะเหตุว่าปริมาณการผลิตของไทยยังน้อย และการค้นคว้าส่งเสริมไม่เพียงพอ สำหรับการส่งเสริมค้นคว้าทดลองเกี่ยวกับกิจการยาสูบนี้นี้ แต่เดิมฝ่ายวิทยาศาสตร์ของโรงงานยาสูบได้ดำเนินการค้นคว้าวิจัยและเผยแพร่การค้นคว้าใหม่ ๆ ออกไปสู่ผู้มั่งคั่งไค้ผลเป็นอย่างดี แต่เข้ามาในระยะหลัง ๆ ความต้องการใบยาสูบที่ผลิตขึ้นมาไม่แต่เพียงใช้ในประเทศเท่านั้น จะต้องผลิตใบยาให้ไค้คุณภาพเหมาะสมทั้งที่จะใช้ภายในประเทศและส่งไปขายต่างประเทศด้วยในเวลาเดียวกัน ความต้องการจึงเปลี่ยนแปลงไปจากความต้องการเดิมของโรงงานยาสูบที่จะใช้ภายในประเทศ เพราะฉะนั้นการค้นคว้าทดลองจึงควรจะต้องเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าตามไป แต่ตามความเป็นจริง การทำงานของสถานีทดลองจำกัคอยู่ในกรอบที่วางไว้

จึงไม่อาจก้าวไปถึงความต้องการของตลาดต่างประเทศได้อย่างแท้จริง ถ้าจะมีผู้ตั้งปัญหาถามว่าทำไมผู้ผลิตและผู้ค้าใบยาจึงไม่ทำการทดลองกันคว่ำกันเองบ้าง คำตอบก็คือทำไม่ได้ เพราะการทดลองกันคว่ำต้องใช้เงินทุนมาก มีค่าใช้จ่ายสูง ในขณะที่กิจการทั้งหมดก็ยังอยู่ในสภาพลุ่ม ๆ ดอน ๆ ถ้าผู้ผลิตและผู้ค้าใบยาสูบทุกคนจะสนับสนุน ให้มีสถาบันกันคว่ำอันใดอันหนึ่งเกิดขึ้นมา คงจะไม่เพียงแต่เป็นประโยชน์ในด้านการกันคว่ำและวิจัยเท่านั้น แต่ยังสามารถควบคุมปริมาณการผลิตให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาดได้ด้วย

สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศเริ่มต้นตลาดใบยาสูบขึ้น เพราะฉะนั้นทุกประเทศในโลกเกือบจะไม่มีการยกเว้น ได้ใช้ใบยาสหรัฐอเมริกาเป็นตัวแทน (บุหรี่ที่มีส่วนผสมของใบยาสูบอเมริกา ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์) ในบุหรี่ แต่ใบยาอเมริการาคาสูงมากและสูงขึ้นตามลำดับ หลายประเทศจึงได้พยายามหาใบยาจากแหล่งอื่นที่พอจะใช้ได้ จึงได้มีใบยาจากแคนาดาและโรตตีเซียเข้ามาในตลาดโลก ประเทศไทยได้มีโอกาสส่งใบยาเข้าสู่ตลาดโลกในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ เมื่อบรรดาผู้มีใบยาทั่วประเทศได้ก่อตั้งบริษัทขึ้นมา ก็ได้ยืมและซื้อใบยาจากสต็อกของโรงงานยาสูบไปวางตลาด สำหรับใบยาประเทศอื่นนอกจากใบยาสหรัฐอเมริกา นั้น เข้าไปในตลาดใบยาในฐานะเป็นตัวแทนที่ใช้ตัวแทน ตัวแทนมี ๒ ประเภท คือ เป็น^(๑) FILLER อย่างหนึ่ง อีกอย่างหนึ่งเป็น^(๒) SUBSTITUTE ซึ่งถือว่าเป็น FILLER หมายความว่ามีส่วนเป็นตัวแทนด้วย ความต้องการของตลาดคือใบยาที่นำไปใช้เป็นตัวแทน เช่น ใบยาสูบของไทย ต้องคำนึงถึงราคาเป็นประการแรก คือ ต้องราคาถูก ซึ่งจะทำให้ราคาเฉลี่ยบุหรี่ลดลง ประการที่สอง คุณลักษณะของใบยาจะต้องไม่ไปทำปฏิกิริยากับใบยาที่เขาใช้เป็นส่วนใหญ่ในการผลิตอยู่แล้ว กล่าวคือ จะต้องมียุคุณลักษณะสอดคล้องกับรสชาติของใบยาที่เขาใช้ข่อยเดิม

-
- (๑) ตัวแทนในฐานะ FILLER หมายถึงบุหรี่ที่มีใบยาสูบของประเทศอื่นผสมกับใบยาสูบของอเมริกา กรณีเช่นนี้ทำให้ต้นทุนต่ำลง
- (๒) ตัวแทนในฐานะ SUBSTITUTE หมายถึงบุหรี่ที่ผลิตขึ้นมาได้โดยใช้ใบยาสูบของประเทศอื่น ๆ ไม่ได้ใช้ใบยาสูบของอเมริกาเลย เมื่อเปรียบเทียบต้นทุนย่อมต่ำกว่าตัวแทนในฐานะ FILLER

ปัญหาอันใหญ่ยิ่งของประเทศไทย คือ ทำอย่างไรใบบยาไทยจึงจะเข้าไปอยู่ใน
 ในตัวเบสของนุรีในตลาดโลก แทนที่จะเป็นตัวแทนที่เขาจะเลิกใช้เมื่อไรก็ได้ หรือจะ
 หันไปใช้ใบบยาประเทศอื่นก็ได้ ใบบยาที่เข้าไปเป็นตัวเบสของนุรีนั้น นอกจากจะมีกลิ่น
 และรสเป็นที่พอใจของผู้สูบแล้ว ยังจะต้องผลิตได้จำนวนมากพอและสม่ำเสมอ เพราะเมื่อ
 ใช้แล้วจะต้องใช้ตลอดไป ใบบยาไทยมีชื่อว่าคุณภาพไม่ดี ที่คุณภาพดีพอจะเข้าเป็นตัวเบส
 ได้ก็มี แต่จำนวนไม่มากพอและไม่แน่นอน อันนี้เป็นปัญหาที่ช่วยให้ไทยผลิตใบบยาเพิ่มปริมาณ
 ให้มากขึ้น แต่แล้วก็ตามาคิดปัญหาที่ว่าเมื่อผลิตมากขึ้นก็จะมีใบบยาคุณภาพไม่เป็นที่ต้องการของ
 ตลาดจำนวนมากตามมาด้วย วิธีแก้ไขปัญหานี้คือ ประการที่หนึ่ง ควรพยายามหาผู้ซื้อใน
 ต่างประเทศที่สนใจใบบยาไทยมาซื้อเพิ่มมากขึ้น จะได้เกิดการแข่งขันกัน ประการที่สอง
 หาตลาดภายในประเทศ คือ ขายใบบยาประกอบอุตสาหกรรมยาเส้นปรุง ยามวนเอง เป็นต้น
 และให้โรงงานยาสูบผลิตนุรีที่มีคุณภาพต่ำโดยใบบยาจำพวกนี้ และขายในราคาถูก

๕.๗.๕ ปัญหาการขาดแคลนทุนในการผลิต

ทุนในการผลิตแบ่งเป็นทุนระยะยาวและระยะสั้น สำหรับทุนระยะยาวเป็นทุน
 ที่ใช้ในการก่อสร้างหรืออุปกรณ์ที่จะทำให้อุตสาหกรรมเป็นผลสำเร็จ ถ้าถูกกันจริง ๆ แล้ว
 จะเห็นว่าโรงบ่มโดยทั่วไปอยู่ในภาวะทรุดโทรม การก่อสร้างซ่อมแซมและการปรับปรุง
 การผลิตทางเทคนิคแต่ละปีทำกันพอรักษาสถานะการมีไว้เท่านั้น ทั้งนี้เพราะไม่มีทุนที่จะ
 ปรับปรุงขยายให้ดีขึ้น แม้ว่าผู้มีส่วนใหญ่จะปรับปรุงการผลิตเท่าที่ทำอยู่ให้ดีขึ้นทั้งในค่าน
 คุณภาพและผลผลิตต่อไร่ เช่นการค้นคว้าทดลองในเรื่องพันธุ์และปุ๋ย ซึ่งมีสถานีทดลองที่แม่โจ้
 ผู้บ่มก็อาศัยสถานีนี้เป็นหลักอยู่แล้ว แต่สถานีทดลองก็ทดลองอยู่แค่ที่แม่โจ้ ไม่อาจใช้ได้เสมอไป
 ในที่อื่น ๆ ซึ่งสภาพดินฟ้าอากาศไม่เหมือนกัน การค้นคว้าด้วยตัวเองของผู้บ่มก็ไม่ค่อยได้ผล
 มากนัก เพราะขาดแคลนทุน สำหรับสถานีบ่มใหม่ ๆ ที่ทางกรมสรรพสามิตอนุญาตให้ตั้งขึ้น
 ในระยะหลัง ถ้าไปดูของจริงจะเห็นว่าไม่มีอะไรดีขึ้น ตั้งแต่แล้วก็ยังงักงันแค่นั้น ไม่สามารถ
 ทำให้ใหญ่โตกว้างขวางขึ้นมาได้เลย

ทุนระยะสั้นหรือทุนหมุนเวียน อันได้แก่คำซื้อใบยาสูบ ค่าแรง ค่าพื้น เป็นต้น ผู้มีเงินใหญ่อยู่ในฐานะชุกชลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำใบยาสูบ ปัจจุบันเป็นปัญหาหนักอกของผูบบางสถานีมาก กล่าวคือ ตามกฎหมายของกรมสรรพสามิต ผูบบจะต้องจ่ายเงินสดให้ชาวไร่ทันทีให้เสร็จในวันซื้อขายสคนั้น ข้อนี้ผู้เขียนมีความเห็นว่าเป็นไปไม่ได้ เพราะขาดแคลนเงินทุน เนื่องจากถูกการซื้อใบยาสูบนั้นเป็นงานที่ต้องทำติดต่อกันไปให้เสร็จในฤดูกาลอันสั้นฉับพลันไม่ได้ เพราะใบยาของชาวไร่จะเสียหาย แต่ใบยาแห้งเมื่อมันเสร็จแล้วกว่าจะขายเป็นเงินได้ต้องเสียเวลา ๒ - ๓ เดือน ทำอย่างไรก็ไม่สามารถหมุนเงินให้ทันได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกู้ยืมเงินจากธนาคารหรือทางหนึ่งทางใดอย่างไม่มีปัญหา ผู้ที่เครดิตรหรือหลักทรัพ์ก็กัจากธนาคารแม้ว่าจะเรียกดอกเบี้ยแพง ๆ ก็ยอม แต่ผู้ที่ไม่สามารถกู้เงินได้ก็มีทางออกทางเดียวคือ เป็นหนี้ชาวไร่ เมื่อขายใบยาแห้งแล้วจึงจะชำระ ถ้าขายใบยาได้กำไรก็ให้หนี้ชาวไร่ได้ครบถ้วน ถ้าขายขาดทุนต้องเป็นหนี้ข้ามฤดูไปอีก เป็นเรื่องเค็ดรอนแก่ชาวไร่พอกพูนอยู่อย่างนี้ เป็นอุปสรรคต่อการที่จะปรับปรุงการผลิตใบยาให้กว้างขวางและถูกต้องตามหลักวิชาการอย่างสมบูรณ์ได้

จากเหตุและผลดังกล่าว ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจการยาสูบ ตั้งแต่ผู้ปลูกจนถึงผู้ค้าใบยาสูบ ได้คิดกันกันว่าถ้ารัฐจะกรุณาพิจารณาช่วยเหลือกิจการยาสูบอย่างจริงจังแล้วก็ควรจะมีสถาบันทางการเงินที่จะให้ความช่วยเหลือกิจการอุตสาหกรรมยาสูบโดยเฉพาะ ซึ่งถ้าทำได้เช่นนั้น ก็จะเป็นการช่วยเหลือส่งเสริมให้ใบยาสูบเป็นสินค้าออกไปต่างประเทศมากขึ้น รัฐก็จะได้ประโยชน์ทั้งทางภาษีอากร และเงินตราต่างประเทศที่จะได้เพิ่มขึ้น มาแก้ไขดุลย์การค้า อีกประการหนึ่งเป็นการช่วยให้ชาวไร่ชาวนามีอาชีพมั่นคงเป็นการยกระดับการครองชีพไปด้วย ซึ่งเป็นผลต่อการพัฒนาบ้านเมืองได้อย่างดี.